

# ***Správa z hodnotenia EQAVET***

**STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA STROJNÍCKA,  
Športovcov 341/2, 017 49 Považská Bystrica  
2022**

***Autori:***

*Jana Čuvalová*

*Štefánia Hrivňáková*

*Tatiana Pončáková*

*Alžbeta Štofková*

***Bratislava 31.3.2022***

## Obsah

<b>1) Základné údaje.....</b>	<b>3</b>
<b>2. Poskytovateľ vzdelávania .....</b>	<b>5</b>
<b>2.1. Vzdelávanie.....</b>	<b>5</b>
<b>2.2. Prehlásenie o poslaní školy .....</b>	<b>5</b>
<b>2.3. Záruka kvality vzdelávania a riadenie rozvoja školy.....</b>	<b>6</b>
<b>3. Proces vzájomného hodnotenia EQAVET .....</b>	<b>7</b>
<b>3.1. Účel a ciele vzájomného hodnotenia .....</b>	<b>7</b>
<b>3.2. Metódy zberu údajov a použité zdroje údajov .....</b>	<b>7</b>
<b>4. Preskúmanie oblastí kvality.....</b>	<b>8</b>
<b>4.1. Oblasť kvality 1 (ŠkVP): Kritérium Prax.....</b>	<b>8</b>
<b>4.2. Oblasť kvality: Prezentácia kľúčových kvalifikácií (mäkké zručnosti) .....</b>	<b>13</b>
<b>4.3. Celkové vyhodnotenie oblastí kvality.....</b>	<b>17</b>
<b>5. Prílohy .....</b>	<b>Chyba! Záložka nie je definovaná.</b>
Príloha 5.1. Program vzájomného hodnotenia.....	18
Príloha 5.2. Skriningová metóda .....	21
Príloha 5.3. Škála kritického myslenia (12-18 rokov).....	24
Príloha 5.4. Pozorovacie a hodnotiace škály - potreby zamestnávateľov .....	25

**1) Základné údaje**

Názov poskytovateľa/školy                      Stredná odborná škola strojnícka  
 Adresa    Športovcov 341/2, 017 49 Považská Bystrica  
 Telefón, fax, e-mail                                      042 4326404, [strojnickapb@strojnickapb.sk](mailto:strojnickapb@strojnickapb.sk)

Kontakty	Meno	E-mail
Riaditeľ	Mgr. Štefan Capák	<a href="mailto:stefan.capak@strojnickapb.sk">stefan.capak@strojnickapb.sk</a>
Moderátorka vzájomného hodnotenia	Ing. Lenka Danišková	lenka.daniskova@strojnickapb.sk
Ostatné zodpovedné osoby	Mgr. Gabriela Nátterová	<a href="mailto:gabriela.natterova@strojnickapb.sk">gabriela.natterova@strojnickapb.sk</a>

**2) Realizácia vzájomného hodnotenia EQAVET**

*Vzájomné hodnotenie sa realizovalo na podnet Trenčianskeho samosprávneho kraja. Vzájomné hodnotenie realizovali hodnotitelia z Národného referenčného miesta EQAVET, Štátny inštitút odborného vzdelávania.*

**3) Ciele a účel vzájomného hodnotenia EQAVET**

*Poskytnúť externú formu vzájomného hodnotenia s cieľom podporiť strednú odbornú školu strojnícku ako vzdelávaciu inštitúciu v snahe o zabezpečenie a rozvoj kvality.*

- 4) Externá organizácia**
- Hodnotený jeden poskytovateľ vzdelávania  
 Recipročné vzájomné hodnotenie  
 Hodnotenie siete poskytovateľov

**5) Interná organizácia v rámci školy:**

*Mgr. Štefan Capák, riaditeľ*

*zodpovedný za celkové plánovanie a kontrolu vzájomného hodnotenia*

*Mgr. Gabriela Nátterová*

*zodpovedná za celkovú organizáciu hodnotiacej návštevy*

**6) Proces vzájomného hodnotenia a časové rámce:**

Aktivita	Termíny
Sebahodnotenie školy/aktualizované	13.12.2021
Príprava hodnotiteľov	21.- 23.2.2022
Hodnotenie v škole	24. – 25.2.2022
Záverečná hodnotiacia správa	31.3.2022
Akčný plán školy	30. 6.2022

**7) Rozsah vzájomného hodnotenia**

- študijný odbor 2411 K Mechanik nastavovač - programátor CNC - všetci žiaci zapojení aj nezapojení v SDV  
 Oblasť kvality 1: Učebné osnovy (ŠkVP)  
 Kritérium 1: Prax  
 Kritérium 2: Prezentácia kľúčových kvalifikácií (mäkké zručnosti)

## 8) Oblasti kvality

Návšteva hodnotiteľov sa realizovala v dňoch 24.-25. februára 2022 počas bežných dní vyučovania v plnej prevádzke školy. Škola si zvolila zo štandardov kvality:

### Oblasť kvality 1: Učebné osnovy (ŠkVP)

#### Kritérium 1 – Prax

#### Kritérium 2 – Prezentácia kľúčových kvalifikácií (mäkké zručnosti)

Špecifické otázky preskúmania pre hodnotiteľov:

Kritérium 1 Ako zvýšiť záujem našich absolventov v zamestnaní sa vo firme, s ktorou mali počas štúdia na našej škole podpísanú učebnú zmluvu?

Kritérium 2 Akým spôsobom lepšie kvantitatívne zhodnotiť úroveň dosiahnutých mäkkých zručností?

## 9) Zoznam hodnotiteľov a kontaktné údaje

	Meno	Inštitúcia	E-mail
Koordinátor hodnotiteľov	Štefánia Hrivňáková	VÚDPaP, Bratislava	shrivnakova@yahoo.com
Hodnotiteľ	Jana Čuvalová	ŠIOV, Bratislava	jana.cuvalova@siov.sk
Hodnotiteľ	Tatiana Pončáková	ŠIOV, Bratislava	tatiana.poncakova@siov.sk
Hodnotiteľ	Alžbeta Štofková	Stredná priemyselná škola strojnícka, Fajnorovo nábr. 5 Bratislava	betka.stofkova@gmail.com

## 10) Podpisy hodnotiteľov

Štofková

Čuvalová

Pončáková

Hrivňáková

## 2. Poskytovateľ vzdelávania

### 2.1. Vzdelávanie

Stredná odborná škola strojnícka, Považská Bystrica je súčasťou siete stredných škôl v Trenčianskom samosprávnom kraji s 84 ročnou tradíciou v odbornej strojníckej a elektrotechnickej príprave žiakov. Ide o strednú školu poskytujúcu strojnícke a elektrotechnické odborné vzdelanie a prípravu v dvojročnom, trojročnom a štvorročnom štúdiu. Štúdium sa ukončuje záverečnou skúškou, výučným listom alebo maturitou. Škola organizuje aj doplňujúce externé štúdium vychádzajúc v ústrety potrebám odbornej prípravy na trhu práce v kraji.

Členenie podľa organizačnej štruktúry školy:

Riaditeľ školy Mgr. Štefan Capák,

Zástupkyňa pre teoretické vyučovanie Ing. Lenka Danišková, Mgr. Gabriela Nátterová

Zástupca pre praktické vyučovanie: Ing. Peter Tamaši

Vedúca technicko-ekonomických činností: Ing. Mária Bizíková

Výchovný poradca: Mgr. Lenka Možutíková

Personálne oddelenie: Ing. Monika Miškechová

V škole vyučuje 62 pedagogických zamestnancov;

o chod školy sa stará 34 nepedagogických zamestnancov.

### 2.2. Prehlásenie o poslaní školy

Vyhlásenie o poslaní školy možno zhrnúť do nasledovných kľúčových bodov:

Poskytovať štúdium **žiakom** v mnohých učebných a nadstavbových odboroch zameraných na strojárstvo a elektrotechniku a pripravovať žiakov pre domáci a európsky trh práce.

**Rodič** je neoddeliteľnou súčasťou školy, prebieha s ním neustála komunikácia, rodičia majú prístup do zaheslovanej časti webstránky, kde nájdu mnohé užitočné informácie o svojom dieťati a o vyučovaní.

**Zamestnávateľom** škola ponúka vysoko kvalifikovaných absolventov, vzdelávaných najmä v systéme duálneho vzdelávania. Rovnako ponúka spoluprácu s firmami na vzdelávaní inštruktorov v spolupracujúcich firmách a pri príprave metodických materiálov.

### 2.3. Záruka kvality vzdelávania a riadenie rozvoja školy

Pri zabezpečení kvality, jej riadenia a kontroly škola vychádza z Plánu práce Strednej odbornej školy strojníckej v Považskej Bystrici na školský rok 2019/2020, ktorý bol vytvorený v súlade so Štátnym a Školským vzdelávacím programom a vychádza z aktuálneho stavu.

Priority pre obdobie sú:

- inovácia a modernizácia vzdelávacieho procesu,
- užšie prepojenie teoretického vzdelávania s odbornou praxou,
- zlepšovanie profesijných a jazykových kompetencií pedagogických zamestnancov školy,
- zvýšenie komunikácie žiakov v odbornom cudzom jazyku,
- zvýšenie pripravenosti a úspešnosti absolventov na zaradenie sa do domáceho a európskeho pracovného trhu.

Silnou stránkou pri realizácii rozvoja školy v oblasti praktického výcviku je:

- bohatá sieť firiem, ktoré spolupracujú so školou,
- narastajúca sieť zahraničných partnerských škôl a firiem,
- zväčšujúce sa skúsenosti s realizáciou odbornej praxe žiakov vo firmách na Slovensku v rámci duálneho vzdelávania, ale takisto aj mobilít do zahraničia,
- podpora vedenia školy a záujem pedagogických zamestnancov o inováciu, modernizáciu vzdelávacieho procesu a zároveň neustálu inováciu a skvalitňovanie školského vzdelávacieho programu,
- podpora vedenia školy a záujem členov pedagogického zboru o neustály profesijný rast a účasť na mobilitách v zahraničných vzdelávacích inštitúciách a firmách.

Cieľom pedagogického kolektívu je viesť žiakov v duchu vízie školy a to najmä vybudovať školu zameranú na moderné vzdelávacie technológie vo všetkých študijných a učebných odboroch, vybavených požadovanou vzdelávacou technikou v teoretickom aj praktickom vyučovaní, kde žiak bude cítiť vzájomnú dôveru, rešpektovanie sa a partnerské porozumenie vzhľadom na potrebu kvalifikovanej pracovnej sily v regióne Považie ale aj okolitých regiónov.

### 3. Proces vzájomného hodnotenia EQAVET

#### 3.1. Účel a ciele vzájomného hodnotenia

Účelom vzájomného hodnotenia bolo preskúmať z prvej oblasti kvality: Učebné osnovy (ŠkVP) dve kritériá: **1) Prax , 2) Prezentácia kľúčových kvalifikácií (mäkké zručnosti)**

Stanoveným cieľom bolo poskytnúť externé posúdenie oblastí kvality a uviesť čo najkonkrétnejšie námety na zabezpečenie udržania kvality a možností ďalšieho rozvoja kvality školy.

#### 3.2. Metódy zberu údajov a použité zdroje údajov

Použité metódy:

Pološtruktúrované rozhovory so žiakmi v dvoch tímoch hodnotiteľov (8 žiakov – 4 žiaci 3. ročníkov, 4 žiaci štvrtých ročníkov)

Pološtruktúrované rozhovory s učiteľmi v dvoch tímoch hodnotiteľov (4 učители, 2 členovia vedenia)

Pološtruktúrované rozhovory s výchovnou poradkyňou školy a školskou psychologičkou

Fokusová skupina s učiteľmi / majstrami OV (7 vyučujúcich)

Diskusia s vedením školy

Komentovaná prehliadka školských dielní praktického vyučovania, školské stredisko praktického vyučovania (pripraveného do používania pre žiakov, vytvoreného v spolupráci s firmou Thyssenkrupp rothe erde Slovakia, a.s.)

*Štúdium materiálov:*

Školský vzdelávací program, učebné osnovy k jednotlivým predmetom

Záverečná správa šk. rok 2019/2020

Učebné materiály vytvorené školou v spolupráci s firmami.

Interné dokumenty, školský časopis OMEGA S,

*Návšteva firiem s SDV:*

Thyssenkrupp rothe erde Slovakia, a.s., Považská Bystrica

Danfoss Power Solutions a.s., Považská Bystrica

Podrobný program vzájomného hodnotenia v škole je uvedený v prílohe č. 1.

## 4. Preskúmanie oblastí kvality

### 4.1. Oblasť kvality 1 (ŠkVP): Kritérium Prax

#### Kľúčové zistenia:

Škola zabezpečuje odborný výcvik žiakov v dvoch pavilónoch dielni s viac ako päťdesiatimi pracoviskami; pracoviská sa neustále modernizujú. V jednom rekonštruovanom pavilóne vzniklo, v spolupráci s firmou Thyssenkrupp rothe erde Slovakia, a.s., stredisko odborného vzdelávania a prípravy (COVaP) simulujúce výrobnú halu s najmodernejším výcvikovým technickým zariadením ako programovacie panely a robotické pracoviská. Škola má na teoretické vyučovanie 25 klasických učební a 15 odborných učební a dve laboratóriá vybavené audiovizuálnou technikou. Takou je napríklad odborná učebňa CNC frézovanie, v ktorej sú najmodernejšie CNC frézovačky, nové počítače a interaktívna tabuľa.

Škola disponuje dvoma skladmi materiálov potrebných na praktické vyučovanie, osobitne pre elektrotechnické a strojárské odbory.

V školskom roku 2021/2022 sa v odbore 2411 K Mechanik nastavovač - programátor CNC strojov a robotizácia vzdelávalo 243 žiakov.

Predmetové komisie pracujú v štyroch skupinách pre teoretické predmety a v štyroch skupinách pre praktické predmety. Podľa našich zistení sa snažia prepájať jednotlivé predmety, napríklad ekonomiku s matematikou a inými teoretickými predmetmi, fyziku s odbornými predmetmi podľa tematických plánov. Vyučujúci by potrebovali posilniť časovú dotáciu na odborné predmety.

K prepojeniu teórie s praxou, žiaci udávajú dostatočné prepojenie až na situáciu kvôli COVIDU, nakoľko v tom čase nechodili do školy.

Škola má uzavreté zmluvy o zabezpečení odborného výcviku a odbornej praxe s 13 firmami.

V zmysle Metodického pokynu MP-01a-2016 pre odborný výcvik a odbornú prax u zamestnávateľov sa v školskom roku 2018/2019 v škole vyškolilo 93 inštruktorov pre systém školského vzdelávania, s platnosťou certifikátov 7 rokov.

Škola sa zapája do tvorby odborno-metodických materiálov a v spolupráci so ŠIOV sa podieľala na vypracovaní metodík pre SOŠ (so zapojením majstra odbornej výchovy). Vytvorené metodické materiály sa aktívne využívajú.

Spolupráca s vysokými školami – v rámci projektu duálneho vzdelávania sa začala spolupráca s vysokou školou Trenčianska Univerzita Andreja Dubčeka v Trenčíne, Fakulta priemyselných technológií v Púchove, ktorá na podnet zo strany zamestnávateľov najmä spoločnosti *Thyssenkrupp rothe erde Slovakia a.s.* a školy získala akreditáciu pre nový bakalársky odbor *Bakalárske štúdium - akreditovaný študijný odbor (ŠO) 36. Strojárstvo* naväzujúci na duálne vzdelávanie na stredných školách pre odbor strojárstvo.

Niektoré základné školy využívajú možnosť absolvovať so žiakmi 8. a 9. ročníkov technickú výchovu priamo na pracovisku odborného výcviku a v odborných učebniach školy,



Realizácia cezhraničného projektu ako vedúceho partnera „Zvýšenie úrovne odborného vzdelávania pre potreby trhu práce prostredníctvom cezhraničnej spolupráce stredných odborných škôl“ v rámci operačného programu Interreg V-A SK CZ. V rámci projektu sa realizovala výmenná stáž žiakov v Českej republike.

Žiaci školy sa umiestňujú na popredných miestach v rôznych súťažiach odborných vedomostí a praktických zručností ako napríklad:

- Druhé miesto v poradí družstiev v **medzinárodnej súťaži odborných vedomostí a praktických zručností** organizovanej v samotnej škole v SOŠ strojníckej
- Prvé miesto v celoštátnej súťaži **Zenit**, kategória C – programovanie CNC strojov a popredné miesta aj v ďalších odboroch (ručné obrábanie materiálov 2. miesto, strojné obrábanie materiálov 1. miesto
- **V majstrovstvách SR – programovanie CNC sústruženie a frézovanie** sa súťažný tím SOŠ strojnícka umiestnil na prvom mieste (2019). Žiaci sa zúčastňujú strojárskych olympiády, ale aj olympiád v humanitných predmetoch (slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, olympiády o Európskej únii a i.)

V druhom ročníku, si každý žiak volí tému na projekt, ktorý v treťom ročníku všetci žiaci prezentujú a obhajujú pred komisiou učiteľov a spolužiakov. Niektoré projekty postupujú do SOČ-ky a tiež ďalej, napríklad v súťaži **Mladý talent Považia**.

Odborný výcvik u zamestnávateľov/vo firmách:

Odborný výcvik je zabezpečovaný u končiacich ročníkov na pracoviskách zamestnávateľov. Žiaci tretích ročníkov študijných odborov odchádzajú v máji na prax do firiem, kde pracujú až do konca štúdia. Žiaci učebných odborov sú na praxi počas tretieho ročníka. Vo firmách sa o žiakov starajú inštruktori v spolupráci s majstrami odborného výcviku.

Praktická príprava žiakov vo firmách s SDV sa hodnotí mesačne a klasifikuje známami, žiaci si do formulárov zapisujú jednotlivé činnosti, ktoré v danom mesiaci vykonávali a formulár podpisuje inštruktorka. Vzhľadom na pandemickú situáciu sme nezisťovali ako sa realizujú vzdelávacie plány, ako sú s nimi oboznamovaní žiaci, ako sú preraďovaní na ďalšie pracoviská.

Žiaci svojou produktívnou prácou získavajú navyše k príspevkom prislúchajúcim k SDV ďalšie finančné zdroje, priemerne 70-80 € /žiak. Počas pandémie boli žiaci schopní vykrývať výpadky vo výrobe vo firmách s SDV.

Poverený majster odbornej výchovy/koordinátor duálneho vzdelávania je v každodennom kontakte s inštruktormi a žiakmi rozmiestnenými vo firmách na odbornom výcviku.

#### Kľúčové závery:

Škola má dlhoročnú tradíciu v strojárskych a elektrotechnických odboroch, no dedičstvom bolo zastarané strojové vybavenie a budovy vyžadujúce si rekonštrukciu. Vedeniu školy, najmä riaditeľovi školy Mgr. Š. Capákovi sa úspešne podarilo zrekonštruovať jeden pavilón a vybaviť ho najmodernejším strojovým vybavením pre praktickú prípravu žiakov v škole a postupne sa

obnovujú aj ďalšie priestory a získavajú sa strojové zariadenia. Riaditeľov inovatívny manažérsky prístup, schopnosť vytvárať vzťahy a rozvíjať zmyslupnú spoluprácu s mnohými relevantným aktérmi v regióne, sledovať a využívať mnohé príležitosti na zveľaďovanie školy a aj vytváraním silno motivujúcej atmosféry v pedagogickom zbore, sa škola premenila na modernú školu pre prípravu žiakov 21. storočia.

Majstri odbornej výchovy uvádzajú, že vo vyučovaní praktických predmetov používajú viac partnerský prístup ako zažili sami na sebe; čo potvrdzovali aj žiaci. V spolupráci s firmami pod vedením zástupcu riaditeľa pre praktické vyučovanie Ing. Tamašeho vytvorili prehľadné metodické materiály pre všetky štyri ročníky.

Škola dopĺňa vyučovanie jazykov o odbornú terminológiu v krúžkovej činnosti, podobne aj doučovanie matematiky pre žiakov, ktorí chcú ísť študovať na vysokú školu a tiež sprostredkúva doučovanie žiakov pred maturitami. Organizačne náročné obdobie pandémie škola zvládala aj zásluhou organizačných schopností p. A. Náterovej a p. L. Daniškovej a iných pedagogických zamestnancov.

Odborný výcvik a praktické vyučovanie žiakov vo firmách je zorganizované, žiaci sú flexibilne odborne a prakticky pripravovaní už na škole, napríklad počas pandémie dokázali plnohodnotne vykryvať chýbajúcich zamestnancov pri výpadkoch a v kríze zachraňovať výrobu.

Všetci žiaci sú zaradovaní na praktické vyučovanie a odborný výcvik u zamestnávateľov v systéme SDV, alebo si niektorí môžu vyberať firmy sami. Niektorí žiaci uvádzali, že firmy zisťujú motiváciu a schopnosti žiakov a podľa toho ich zaradujú na pozície. Vzdelávacie plány sme vzhľadom na pandemickú situáciu nesledovali.

Žiaci realizujú ročníkové práce počnúc od prvotného podnikateľského zámeru až po prezentáciu finálneho produktu, bez praktického umiestnenia výrobku na trh. Svoje podnikateľské zručnosti žiaci môžu rozvíjať v školskom „podnikateľskom inkubátore“, v ktorom niektorí žiaci zostávajú aj po absolvovaní školy a majú možnosť rozvíjať podnikanie.

Nie všetci žiaci uzatvárajú zamestnávateľské zmluvy s firmami, s ktorými uzavreli učebnú zmluvu v systéme duálneho vzdelávania a nezamestnávajú sa vo firmách, kde realizujú odborný výcvik mimo SDV. Zistených príčin je viacero:

- už na základnej škole je vzhľadom na kumuláciu činností výchovného a kariérového poradenstva u jedného, zvyčajne pedagogického zamestnanca, a súčasne jeho nízkej úľavy z priamej vyučovacej povinnosti (Vyhláška MŠVVaŠ SR č 201/2020 Z. z. o priamej vyučovacej povinnosti), nedostatok priestoru systematicky sa venovať kariérovej výchove a kariérovému poradenstvu pre všetkých žiakov;
- mladí ľudia na strednej odbornej škole sú pripravovaní v jednom odbore- nadobudnuté prenositeľné zručnosti sa pokúšajú uplatňovať aj v iných odboroch; podľa údajov majstrov odbornej výchovy sa po 3 – 4 rokoch mnohí vracajú späť do pôvodnej firmy, v ktorej boli zaradení v SDV a v nej realizovali praktické vyučovanie a odborný výcvik;
- mladého človeka môžu odrádzať aj nie celkom vyhovujúce pracovné podmienky napr. tmavé výrobné haly a zastarané zariadenia, môžu sa vyskytnúť aj vzťahové či iné výzvy;

- odrádzajúcu úlohu môže zohrávať aj slabá informovanosť o kariérovej perspektíve a o možnostiach ďalšieho kariérového rastu vo firme;
- viacerí žiaci udávajú náhodnosť vo výbere školy a zvažujú istotu zamestnateľnosti po jej absolvovaní;
- žiaci niekedy podliehajú vplyvu rodičov, ktorí na základe pragmatických dôvodov volia kariérovú cestu, napríklad ak majú rodinnú firmu alebo rodinný príslušník pracuje vo firme, s ktorou škola spolupracuje;
- samotné firmy udávajú, že považujú za úspech, ak zostane po skončení pracovať vo firme 40% žiakov zo SDV;
- žiaci po absolvovaní školy pokračujú v štúdiu na vysokej škole; aj firma s najväčším počtom žiakov v SDV Thyssenkrupp rothe erde Slovakia a.s., sa spolupodieľala na akreditovaní bakalárskeho vysokoškolského štúdia na Univerzite A. Dubčeka v Trenčíne, Fakulte strojárskej technológie v Púchove *študijný odbor (ŠO) 36. Strojárstvo* naväzujúci na duálne vzdelávanie na stredných školách pre odbor strojárstvo. Podľa údajov približne 30% žiakov školy využíva možnosť ísť študovať na vysoké školy;

#### Celkový záver:

Počet zamestnávateľských zmlúv žiakov vo firmách s SDV a zamestnanie sa žiakov vo firmách, kde vykonávajú odbornú prax mimo SDV možno charakterizovať ako primerané. Všetky zúčastnené strany sa v tomto procese môžu zamerať na niekoľko jednoduchých stratégií, aby sa očakávané zamestnávanie žiakov po praktickej príprave dlhodobo udržovalo na optimálnej úrovni.

#### Odporúčania a podnety:

##### ADAPTAČNÁ PRÍPRAVA PRE ŽIAKOV PO NASTÚPENÍ DO 1. ROČNÍKA SOŠ

V školskom systéme sa prechodu žiakov z jedného stupňa vzdelávania na ďalší pozornosť venuje prinajlepšom vytváraniu vzťahov (akejsi podobe team buildingu, tímových aktivít) alebo v horšom prípade sa od žiakov očakáva, že sa po určitom čase adaptujú sami bez akejkoľvek podpory. Adaptácia na novú školu je zložitý proces, v ktorom sa žiak musí adaptovať na odlišný spôsob učenia, potrebuje sa zaradiť do nového kolektívu, zvyknúť si na nových vyučujúcich a kultúru školy. Porovnáva svoje schopnosti s požiadavkami nového prostredia a nového kolektívu. Adaptačnému procesu je potrebné venovať pozornosť v troch rovinách:

- emocionálno-vzťahovej - na podporu žiakov vytvárať si nové vzťahy napríklad v neformálnom prostredí alebo v naplánovaných neformálnych aktivitách na lepšie spoznávanie sa žiakov;
- učebnej - študijné poradenstvo, metakognitívne - „učiť žiakov stratégiám ako sa učiť“
- praktickej - orientácia v škole, rozhodnutia, ktoré žiak potrebuje realizovať (napr. rozhodnúť sa, alebo premýšľať o výbere firmy pre odborný výcvik a i.)

Škola má tradične dobrú spoluprácu s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP), ktoré by mohlo poskytnúť podporu škole v návrhu adaptačného programu pre emocionálno-vzťahovú rovinu.

Študijné poradenstvo môžu realizovať majstri odbornej prípravy so školskou psychologičkou.

Praktickú časť adaptačného programu by bolo vhodné vytvoriť v spolupráci s inštruktormi a vedúcimi inštruktormi. Firmy majú vypracovaný profil absolventa a z neho vyplývajúce rôzne očakávania a kritériá na žiaka/zamestnanca. Bolo by vhodné vytvoriť takéto kontrolné zoznamy, aby sa žiak vedel lepšie rozhodnúť, ktorú firmu/zamestnávateľa si vyberie na praktické vyučovanie a odborný výcvik. Napríklad firma Danfoss má kritérium zvýšenej pozornosti, presnosti, detailnej práce, presného usporiadania drobných komponentov, a i. Ďalšie firmy môžu mať iné kritériá a očakávania od žiakov, podľa ktorých sa žiaci môžu rozhodovať berúc do úvahy svoje osobné charakteristiky a preferovaný spôsob práce.

#### PREPOJENOSŤ VÝUČBY JAZYKOVÝCH PREDMETOV S ODBORNÝM VYUČOVANÍM A MOŽNOSTI MOTIVUJÚCEJ ZAHRANIČNEJ PRAXE ŽIAKOV A PEDAGÓGOV

Žiaci udávajú, že návody a manuály k jednotlivým zariadeniam si čítajú v českých prekladoch, v praxi sa však špičkové technické dokumenty často neprekladajú a je potrebné si ich prečítať v originálnej jazykovej verzii. Vyučujúci sa pripravovali na inovatívne prístupy aj v zahraničí v rámci projektu Erasmus+. Uvádzame odkaz na materiály s metódami anglickej odbornej terminológie s aktívnymi činnosťami žiakov s možným výberom vhodným do krúžkových aktivít, ide v nich o prepojenie konkrétneho produktu/simulácie pričom sa využíva: návod na spracovanie a samotná „simulovaná výroba“. Žiaci niekedy môžu vnímať cudzí jazyk ako umelý. Keď si žiak osvojuje odbornú terminológiu pri praktickej činnosti cudzí jazyk sa stáva prirodzenejším a viac prepojeným s praxou.

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/19CpGYf4itv0duEVEjn3PeleEb3YffJ3dTAbVk5tXryQ/edit#gid=0>

V Sebahodnotiacej správe sa okrem iného uvádza, že silnou stránkou pri realizácii rozvoja školy v oblasti praktického výcviku je bohatá sieť firiem, ktoré spolupracujú so školou, čo sa nám aj potvrdilo pri našom pozorovaní počas návštevy. Toto je dobrá cesta pri prepojení školy a praxe, motivácii žiakov zamestnať sa a tiež pri posilňovaní a rozvoji sociálnych zručností, ktoré môžu mladým ľuďom výrazne pomôcť pri hladkom zapojení do pracovného procesu aj tým, že okrem kvalitnej praktickej prípravy budú schopnejší sa lepšie uplatniť na trhu práce. Ten v súčasnosti vyžaduje, aby absolvent bol flexibilný, aby dokázal manažovať vlastný pracovný čas, bol autonómny, ale zároveň vedel pracovať v tíme a podobne.

Ďalej sa v správe uvádza aj narastajúca sieť zahraničných partnerských škôl a firiem, zväčšujúce sa skúsenosti s realizáciou odbornej praxe žiakov vo firmách na Slovensku v rámci duálneho vzdelávania, ale takisto aj v rámci mobilít do zahraničia. Na Slovensku majú stredné školy už dlhoročné pozitívne skúsenosti s organizáciou odborných zahraničných stáží pre žiakov, ale aj pedagógov prostredníctvom programov Európskej Únie zameraných na podporu vzdelávania ako je napríklad Erasmus+. Zahraničné odborné stáže pozitívne vplyvajú na možnosti pracovného uplatnenia v budúcnosti. Zároveň predstavujú možnosť zlepšiť si jazykové zručnosti, získať sebavedomie, nezávislosť a načrtnúť do novej kultúry.

Program Erasmus+ ponúka tiež aj učiteľskú prax vo vzdelávacej inštitúcii v zahraničí. (Niektorí vyučujúci takúto prax v rámci Erasmus+ absolvovali v Španielsku).

Tieto možnosti na výmenu poznatkov a skúseností sú dostupné pre zamestnancov v sektore vzdelávania, ako aj pre jednotlivcov pracujúcich mimo tohto sektora. Program Erasmus+ tiež ponúka možnosti pracovníkom v oblasti vzdelávania, a to pedagogickým aj nepedagogickým zamestnancom. Pobyty odbornej prípravy v zahraničí sa môžu uskutočniť vo forme

mentorských programov, pozorovania kolegov pri práci alebo špecifického kurzu odbornej prípravy. Preto môžeme len odporúčať aktívnu účasť školy pri realizácii zahraničných projektov. Z našich doterajších skúseností sa nám potvrdilo, že veľmi nápomocným v tomto smere, keďže ide o dosť rozsiahlu projektovú agendu, by mohol byť malý tím vedený koordinátorom, ktorý by mal na starosti projektovú agendu. Tá je v programe Erasmus+ pri výmenných stážach jednoduchšia ako napríklad v programoch cezhraničnej spolupráce INTERREG.

Metodické pedagogické centrum v Banskej Bystrici realizovalo v medzinárodnom projekte Erasmus+ tvorbu e-learningových vzdelávacích kurzov a informovanosti o programoch Erasmus+ e-Twinningových programov a i.

<https://www.schooleducationgateway.eu/sk/pub/resources.htm>

Po úspešnom absolvovaní zahraničnej stáže/praxe je veľmi vhodné požiadať o vydanie potvrdenia Europass – mobilita oficiálne potvrdzuje vedomosti, zručnosti a kompetencie získané prostredníctvom programov na podporu mobility (napr. Erasmus+) a pomáha pri ich uznávaní po návrate do domovskej inštitúcie alebo ako informácia v pracovnom portfóliu. Potvrdenie o mobilite zaznamenáva informácie o pôsobení účastníka a úlohách vykonávaných počas mobility, a najmä o pokroku, ktorý dosiahol v týchto oblastiach:

- pracovné zručnosti, jazykové zručnosti,
- digitálne zručnosti,
- organizačné a riadiace zručnosti,
- komunikačné zručnosti,
- ďalšie zručnosti.

Dokument Europass - mobilita vydáva spoločne vysielajúca a prijímajúca organizácia, ktoré mobilitu organizujú. Pred vydaním potvrdenia je potrebné účastníka mobility najprv zaregistrovať pomocou žiadosti o registračné číslo. <https://europass.sk/mobilita/>

#### 4.2. Oblasť kvality: Prezentácia kľúčových kvalifikácií (mäkké zručnosti)

##### Zistenia

Všetci žiaci, s ktorými sme realizovali rozhovory reagovali na otázky, zamýšľali sa nad nimi a vyjadrovali sa jasne a zrozumiteľne, vedeli primerane charakterizovať možnosti rozvoja

„mäkkých“ zručností, ktoré im poskytuje škola. vyjadriť svoje potreby vzdelávania, dávať návrhy na zlepšenie a oceniť vyučovanie a vyučujúcich.

Školský vzdelávací programe pre odbor 2411 mechanik-nastavovač programátor CNC strojov a robotizácia sa okrem technických / “tvrdých“ zručností zameriava aj na „mäkké zručnosti“, ktoré sú odporúčane zastúpené v cieľoch výchovno-vzdelávacieho procesu. Východisko ich stanovenia tvorí Európsky rámec kľúčových kompetencií v oblastiach: komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti, intrapersonálne a interpersonálne spôsobilosti, schopnosť tvorivo riešiť problémy a podnikateľské spôsobilosti.

Vyučujúci využívajú stratégie interaktívneho vzdelávania so zapojením žiakov pomocou otázok, metód problémového vyučovania a iných vyučovacích stratégií. Pri rozvoji komunikačných zručností udávajú, že niektorí žiaci napriek ich snahám nedosahujú požadovaný rozvoj najmä komunikačných zručností/kompetencií.

Žiaci si pripravujú vlastné projekty, prezentujú ich pred triedou a celou školou, pričom ich učitelia pripravujú aj na to, ako prezentovať, na neverbálne prejavy pri prezentácii.

Triedni učitelia udávajú, že žiakom poskytujú aj určité poradenstvo v osobných problémoch žiakov.

V škole bolo zrekonštruované fitness centrum, na rozvoj zdravého životného štýlu a fyzického wellbeingu.

V škole pôsobí školská psychologička a výchovná poradkyňa. Školská psychologička realizuje krátku psychologickú adaptačnú prípravu, rieši napríklad klímu a vzťahy v triede; výchovná poradkyňa sa venuje žiakom v inklúzii, ktorí potrebujú zvýšenú odbornú pomoc a podporu (vyše 11% žiakov s vývinovými poruchami učenia a s inými zdravotnými a sociálnymi znevýhodneniami).

§ 22 Zákona č. 245/2008 Z.z. umožňuje žiakom ukončiť základnú školu aj v neskoršom veku, a zaväzuje riaditeľov škôl na vytvorenie podmienok na ukončenie základnej školskej dochádzky, čo potenciálne môže znížiť potrebu podpory žiakom.

Zisťovali sme do akej miery škola poskytuje možnosti žiakom rozvíjať si niektoré kľúčové mäkké zručnosti na škále 1 – 10, pričom hodnota 1 znamená najmenej a 10 najviac možností na rozvoj. Výsledné hodnoty sú spriemerované, pričom najnižšie možnosti na rozvoj žiaci uvádzali pri komunikačných zručnostiach:

Komunikácia: 6  
Kreativita: 7  
Tímová práca: 7  
Organizovanosť: 7

#### Záver zistení:

Vyučujúci sa zameriavajú na zvyšovanie „mäkkých“ zručností žiakov v rámci vyučovania i mimo neho a poskytujú žiakom možnosti spolupráce s využitím inovatívnych metód vyučovania, v ktorých sa neustále zdokonaľujú.

Vyučujúci kladú dôraz na rozvoj komunikačných zručností a na vytváranie vzťahov so žiakmi a snažia sa k nim približovať a chápať čím žiaci žijú, čo ich zaujíma získavajú si dôveru žiakov aj osobnými rozhovormi.

Mäkké zručnosti vyučujúci zapájajú priamo do vyučovania, vyzývajú a podnecujú žiakov najmä ku komunikácii, riešeniu problémov, povzbudzujú ich aj k odbornej mimoškolskej činnosti. Využívajú spoluprácu žiakov najmä pri programovaní, najčastejšie vo dvojiciach.

Žiaci však vnímajú v rôznej intenzite možnosti získavania a rozvoj „mäkkých“ zručností.

#### Podnety a odporúčania na ďalší rozvoj

V školskom systéme sa odvolávame na výchovno-vzdelávací proces. Okrem výchovných predmetov Štátny vzdelávací program definuje aj všeobecné výchovné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť. Výzvou však ostáva ich reálne metodické spracovanie a integrácia do bežného vyučovania a v prostredí strednej odbornej školy aj napätie medzi technickými obsahovými a výkonovými štandardami a napĺňaním výchovnej zložky.

Sociálne zručnosti sa získavajú učením (napríklad pozorovaním, modelovaním správania tej ktorej zručnosti, skúšaním si použitia niektorej zo zručnosti a spätnou väzbou) a možno ich zvyšovať pozitívnym posilňovaním.

Apatia, nezáujem alebo náladovosť vo väčšej či menšej miere prejavované žiakmi stredných škôl v adolescentnom veku sú len vonkajšie prejavy hlbšie prežívaných negatívnych alebo neutrálnych emócií v škole, ktoré v tomto veku žiaci vnímajú citlivejšie ako pozitívne a radostné emócie. Najviac problematické z emócií sú: úzkosť (zvýšená aj pandémiou), ostych, pocity viny, depresie a hnev s prejavenu alebo skrytou agresivitou.

Sociálne zručnosti sú úzko prepojené s emocionálnymi zručnosťami a navzájom sa ovplyvňujú. Žiakov môžeme napríklad naučiť zručnosti prezentácie (vyjadrovanie, neverbálne prejavy, prípravu prezentácií a i.), ale samotnú prezentáciu môže narušiť tréma žiaka. Z tohto dôvodu vzniká potreba v školách čoraz viac vytvárať a realizovať rôzne metodické materiály tzv. sociálno-emocionálneho učenia.

Keď majú žiaci nízke sebahodnotenie, v náročnejších životných situáciách je odolnosť zoslabená, spochybňujú samých seba a ovládne ich pocit bezmocnosti. Začnú sa vyhýbať situáciám, ktoré by im mohli priniesť skôr negatívne ako pozitívne prežívanie. Tým sa dostávajú do začarovaného kruhu: vyhýbaním sa týmto situáciám sa stále hlbšie prepadajú do seba spochybňovania a stále viac ich ovláda bezmocnosť vyúsťujúca do pasívneho správania.

V Školskom vzdelávacom programe SOŠ strojnícka nachádzame v profile absolventa: „rešpektovať, že telesná, citová, rozumová i vôľová zložka osobnosti sú rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajú“

Základnou otázkou na preskúmanie, ktorú si škola položila: „Ako kvantitatívne merať úroveň „mäkkých zručností žiakov“, sa teda zaoberáme v širších súvislostiach merania, aby samotné kvantitatívne meranie malo zmysel a prinášalo validné výsledky.

Ide o dvojkrovový proces:

1. vyučovanie „mäkkých“ sociálno-emocionálne zručností;

2. aplikácia sociálno-emocionálnych zručností žiakmi a meranie miery rozvoja zručností žiakov;

*1. Vyučovanie „mäkkých“ sociálno-emocionálnych zručností a ich aplikácia*

Škola má veľmi dobrú spoluprácu predmetových komisií v hľadaní prepojení teoretických vyučovacích predmetov a praktického vyučovania. Pri rozvoji sociálno-emocionálnych zručností (možno by sme ich mohli vzdialene nazvať interpersonálne a intrapersonálne zručnosti) ide o spoluprácu a vzájomnú podporu medzi odbornými a pedagogickými zamestnancami v zmysle novelizovaného Zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) § 131 odseky 1 - 6 o úrovniach podpory v jednotlivých stupňoch systému výchovného poradenstva a prevencie, s jeho zložkami v škole (výchovné a kariérové poradenstvo, špeciálno-pedagogické, sociálne a liečebné poradenstvo a v poradenských centrách (podľa novej legislatívy Centrá poradenstva a prevencie – CPP). V úrovni prvého stupňa podpory ide o primárnu prevenciu pre všetkých žiakov, na ktorej multidisciplinárne spolupracujú odborní a pedagogickí zamestnanci. Štátny pedagogický ústav pripravuje „balíčky podpory“, ktoré menia spôsob financovania inkluzívnych škôl. Vzhľadom na to, že škola je inkluzívna, má vyše 11% žiakov, ktorí potrebujú zvýšenú podporu, bude možné personálne posilňovať podporu pre všetkých žiakov. Stupne podpory posúvajú prácu poradenských centier priamo s deťmi aj na metodickú podporu učiteľom, teda realizujú programy pre deti/žiakov, ale aj rozvojové programy pre učiteľov, aby ich učiteľia, najmä triedni mohli realizovať so svojimi žiakmi. Poradenské centrum Považská Bystrica (CPPPaP) má vo svojom ponukovom liste aj prácu s učiteľmi a psychologička školy vytvára kontakty s poradenským centrom.

§ 33 odsek 14) školského zákona stanovuje, že: „v strednej škole môže pôsobiť aj pedagogický asistent, školský digitálny koordinátor, odborní zamestnanci a školský podporný tím“. Školský podporný tím môže zohrávať rolu akéhosi „tmeliva“ medzi pedagogickým, psychologickým, špeciálno-pedagogickým a inými prístupmi na podporu učiteľom a žiakom.

V SOŠ strojnica je dobrá spolupráca medzi výchovnou poradkyňou, školskou psychologičkou a tiež s poradenským centrom. Títo odborníci môžu podporiť integráciu tém sociálno-emocionálneho vyučovania žiakov priamo vo vyučovaní a aj v mimoškolských aktivitách. Pedagógovia školy sú otvorení spolupráci, vyhľadávajú moderné inovačné metódy, vedia ako nastaviť vzťahy so žiakmi a získať si ich dôveru. Sú to základné predpoklady na ďalší posun ku kvalifikovanej výučbe hlbšie zameraných „mäkkých zručností“, o ktorých D. Goleman, ktorý v deväťdesiatych rokoch uviedol popri zaužívanej teórii inteligencie a merania intelligenčného kvocientu IQ, aj pojem emočného kvocientu EQ. Známy je jeho výrok: „Na to, aby ste získali zamestnanie potrebujete IQ, aby ste ho však udržali a ďalej sa rozvíjali, potrebujete EQ“. Jeho publikácia: *Emočná inteligencia, sociálna inteligencia* vyšla prednedávnom aj v slovenskom preklade.

Na vyučovanie sociálno-emocionálnych zručností odporúčame dve stratégie:

a) dlhodobejšiu stratégiu metodickej prípravy, kde OZ/PZ školy a poradenského zariadenia vytvoria metodické materiály na výučbu a možnosti precvičovania používania a reflexie sociálno-emocionálnych zručností (napríklad sa zavedú ranné kruhy komunity, určené zručnosti budú preberať triedni učiteľia, prvky sa vsunú do výchovných a iných predmetov, alebo žiaci absolvujú jednoduchý krátky sociálno-psychologický výcvik a i.).



b) ukážok niekoľkých metód, ktoré možno využiť bezprostredne na teoretickom alebo aj praktickom vyučovaní. Uvádzame ich ako príklady. Snažili sme sa ich vybrať berúc do úvahy špecifické potreby školy vyjadrené vyučujúcimi v rozhovoroch vo vzťahu k retencii žiakov u zamestnávateľov, najmä v SDV, ich vnútorného posilňovania v komunikačných a iných zručnostiach, ešte intenzívnejšieho zapájania sa do súťaží, sebavedomej reprezentácie školy a úspešnosti všetkých žiakov už počas strednej školy a následného uplatnenia sa v živote.

*2. Aplikácia sociálno-emocionálnych zručností žiakmi a meranie rozvoja získaných zručností*  
Jeden zo žiakov navrhol, aby žiaci, ktorým zadania idú ľahšie, pomáhali vysvetliť zadania tým žiakom, ktorí majú problémy s pochopením. Má to viacnásobný efekt – žiak, ktorý vysvetľuje spolužiakovi ho podporuje, súčasne podporuje aj seba v získaní komunikačnej zručnosti vhodnej pri riadení ľudí a súčasne pomáha meniť klímu a zlepšiť vzájomné vzťahy v skupine.

V prílohe č. 5.2. uvádzame skrútingový nástroj kladenia otázok, kde žiaci pomocou špecifického spôsobu kladenia otázok preukazujú schopnosť využitia zručností vo viacerých oblastiach. Skrútingový nástroj môže vhodne využiť vyučujúci napríklad ako energizér s celou skupinou, môže otázky jednotlivých oblastí zadať do dvojíc alebo skupín a žiaci si sami navzájom môžu vyhodnotiť ktoré položky majú zvládnuté a na čo museli vynaložiť viac úsilia, prípadne si naplánovať svoj rozvoj.

V prílohe č. 5.3. uvádzame príklad zvládnutia zručností, ktoré možno využiť ako 360° škálované hodnotenie rozvoja zručností, ktoré vykonáva žiak sám, spolužiak, triedny učiteľ, a majster. Po vyhodnotení si žiak vytvára akčný plán s využitím spätnej väzby hodnotiteľov a načrtne si možné spôsoby ako sa bude rozvíjať v tých zručnostiach, v ktorých boli zaznamenané nižšie skóre. Z kompetencií Školského vzdelávacieho programu vytvárať ďalšie podobné škály. Ak viacerí žiaci vykazujú podobné výsledky slabšieho rozvoja, možno navrhnúť rozvoj pre celú skupinu, napríklad formou tréningu zručností.

V prílohe č. 5.4. je zoznam pozorovacích škál kompetencií, ktoré si stanovili zamestnávatelia, bol súčasťou programu ProfSme, kde sa používal na pozorovanie žiaka raz za polrok. Pozorovacie škály sú takisto meraním kompetencií na rozhraní medzi kvantitatívnym a kvalitatívnym meraním. Uvádzame ich, aby ich mohli prípadne použiť aj žiaci keď sledujú svoj rozvoj, môže ich použiť učiteľ alebo aj spolužiaci, ktorí pozorujú žiaka pri činnosti.

Osobitný dokument v anglickom jazyku je súbor užitočných aktivít pre adolescentov na získanie pozitívneho sebahodnotenia a sebavedomia v citlivom veku adolescencie. Aktivity sú vhodné napríklad na vyučovanie etickej výchovy a tiež aj na vyučovanie náboženskej výchovy. Možno ich využiť aj na vyučovaní anglického jazyka (jednoduchších častí).

### 4.3. Celkové vyhodnotenie oblastí kvality

Škola má moderné vybavenie praktických pracovísk; praktické pracovisko COVaP je pripravené do používania na špičkovej úrovni, ostatné pracoviská sa tiež obnovujú a modernizujú. Dá sa skonštatovať, že škola sa v drivej väčšine vysporiadala so záťažou zastaranosti zariadení.

Žiaci majú široké možnosti výberu odborného výcviku u zamestnávateľov, ktoré ponúka škola; zamestnávateľov si môžu žiaci vyberať aj sami, škola im v tom vychádza v ústrety.

Viac ako 30% žiakov pokračuje v štúdiu na vysokých školách, SOŠ strojnica ich v tom podporuje a v spolupráci s firmou Thyssenkrup rothe erde Slovakia a.s. iniciovala bakalárske štúdium v strojárskych odboroch. Žiaci v primeranej miere uzatvárajú zamestnávateľské zmluvy s firmami.

V škole vyučujú zaniietení učitelia teoretického a praktického vyučovania, tvoria a podieľajú sa na tvorbe metodických materiálov pre uľahčenie učenia žiakov, spolupracujú na prepájaní obsahov teoretických s praktickými predmetmi.

Žiaci majú primerane rozvinuté aj „mäkké (zručnosti, Školský vzdelávací program obsahuje početné kompetencie Európskeho rámca kompetencií; učiteľom ide o rozvoj najmä komunikačných, ale aj iných zručností/kompetencií žiakov.

### Možné oblasti ďalšieho rozvoja

Odporúčame:

- Spracovať a implementovať v spolupráci so zamestnávateľmi, poradenským centrom a školskou psychologičkou adaptačné vzdelávanie žiakov po nástupe do 1. ročníka s vyžiadaním požadovaných špecifických zručností od zamestnávateľov, aby sa žiaci mohli rozhodovať podľa svojich preferencií a schopností teoretických aj praktických;
- Užšie spolupracovať s poradenským centrom CPPPaP, ktoré má podľa novej legislatívy koordinovať kariérových poradcov v školách a zapájať aj triednych učiteľov do kariérovej výchovy žiakov, aby nedochádzalo k „náhodnému“ výberu stredných škôl; pokračovať v spolupráci so základnými školami v predmete Technika;
- Využiť možnosť vytvoriť školský podporný tím pre žiakov, ktorí to potrebujú a aj pre všetkých žiakov na poskytovanie podpory ich prirodzeného aj kariérneho vývinu personálnym posilnením odbornými zamestnancami
- Využívať ešte viac možnosti programov ako Erasmus+ a iných programov na zahraničné praktické stáže žiakov a vyučujúcich;
- Využívať a integrovať rôzne nástroje rozvoja sociálno-emocionálnych kompetencií žiakov v širokej spolupráci s poradenským centrom, odbornými zamestnancami školy, triednymi učiteľmi na vytváranie programov/aktivít na rozvoj zručností žiakov na prípravu pre svet práce a život, aby získali dostatočnú odolnosť a vedeli zvládať aj náročnejšie situácie

## Prílohy

### Príloha 5.1. Program vzájomného hodnotenia

Deň 1: 24.2.2022

Čas	Priebeh v škole	
	a) Rozhovory - typ rozhovoru b) Tímy hodnotiteľov Tím 1 a Tím 2 (dvaja hodnotitelia v každom tíme) c) Potrebné rezervovanie miestností	
8.30 - 9.00 Úvodné stretnutie	a) Úvodné stretnutie tímu vzájomného hodnotenia a riaditeľky školy (Š. Capák), zástupkyňa pre teoretické vyučovanie a moderátorka vzájomného hodnotenia (L. Danišková), zástupkyňa pre teoretické vyučovanie (G. Nätterová) a zástupca pre praktické vyučovanie (P. Tamaši) b) Oba tímy hodnotiteľov c) Riaditeľská kancelária	
9:00 – 9:15	<b>a) Presun do miestností, príprava na rozhovory</b> <b>b) Tím 1&amp;2</b> <b>c) Pridelené priestory (miestnosť 1 a miestnosť 2)</b>	
9.15 - 9.30 Rozhovory 1. časť	a) Rozhovor 1 žiak SDV, 3. roč. b) Tím 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor 1 žiak SDV, 3. roč. b) Tím 2 c) Miestnosť (2)
9.30 - 9.45	a) Rozhovor 1 žiak SDV, 4. roč. b) Tím 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor 1 žiak SDV 4. roč. b) Tím 2 c) Miestnosť (2)
9.45 - 10.00 Brífing hodnotiteľov	<b>a) Zladžovanie hodnotiteľov po 1. časti rozhovorov</b> <b>b) Tímy 1&amp;2</b> <b>c) Miestnosť 1</b>	
10.00 - 10.15 Rozhovory 2. časť	a) Rozhovor s učiteľom teoretické príprava b) 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor s učiteľom teoretická príprava b) 2 c) Miestnosť (2)
10.15 - 10.30	a) Rozhovor s učiteľkou ETV b) Tím 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor s učiteľkou SJL b) Tím 2 c) Miestnosť (2)
10:30 – 10:45 Brífing hodnotiteľov	<b>a) Zladžovanie hodnotiteľov po 2. časti rozhovorov</b> <b>b) Tímy 1&amp;2</b> <b>c) Miestnosť (1)</b>	
10.45 - 11.30 11.30 - 12.15 Obedňajšia prestávka	Prehliadka praktického vyučovania Tím (1) Prehliadka praktického vyučovania Tím (2) Obed + prehliadka školy, vystriedanie tímov	
12.15 - 13.00	a) Fokusová skupina - skupina 6 učiteľov (3 teoretická príprava, 3 praktická príprava) b) Tímy 1&2 c) školská trieda?	
13.00 - 13.30	a) Analýza dokumentov školy (projekty, ak existujú tematické plány a iné dokumenty zo života školy, ktoré nie sú na web stránke, súťaže. SOČ a i.). b) Tímy 1&2 c) Miestnosť (1)	
14.30 - 14.45	Záverečné stretnutie hodnotiteľov. Miestnosť (1)	

**Deň 2: 25.2.2022****Čas****Priebeh v škole**

- a) Rozhovory - typ rozhovoru
- b) Tímy hodnotiteľov Tím 1 a Tím 2 (dvaja hodnotitelia v každom tíme)
- c) Potrebné rezervovanie miestností

8:30 - 8.45 Rozhovory 4. časť	a) Rozhovor 1 žiak 3. roč. nieSDV b) Tím 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor 1 žiak 3. roč. nieSDV b) Tím 2 c) Miestnosť (2)
8.45 - 9.00	a) Rozhovor 1 žiak 4. ročník, nie SDV b) Tím 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor 1 žiak, 4. ročník, nie SDV b) Tím 2 c) Miestnosť (2)
<b>9.00 – 9.15</b> <b>Brífing hodnotiteľov</b>	<b>Zladovanie hodnotiteľov po 3. časti rozhovorov, miestnosť 1</b>	
9.15 - 9.45	a) Rozhovor výchovná poradkyňa b) Tím 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor školská psychologička b) Tím 2 c) Miestnosť (2)
9.45 - 10.00	a) Rozhovor zástupkyňa pre teoretické vyučovanie b) 1 c) Miestnosť (1)	a) Rozhovor zástupca pre praktické vyučovanie b) 2 c) Miestnosť (2)
10.00- 10.30	a) Záverečná diskusia hodnotiteľov a príprava na bezprostrednú spätnú väzbu pre vedenie školy po dvoch dňoch b) Tím 1&2 c) Miestnosť (1)	
<b>10.30 – 11.00</b>	<b>Informovanie vedenia školy o predbežných záveroch návštevy vzájomného hodnotenia</b>	

*Plánovanie rozhovorov vo firmách (25.2.2022):*

Firma Thyssenkrup rothe erde Slovakia a.s.: 11:30 - 12:30 (rozhovor s inštruktorom, rozhovor so žiakom)

Firma Danfoss Power Solutions a.s.: 13:00 - 14:00 (rozhovor s inštruktorom, rozhovor so žiakom)

## Príloha 5.2. Skríningová metóda

### Komunikácia

1. Povedz mi o sebe 2 vety.
2. Vysvetli svojej 95-ročnej babičke, čím sa živíte.
3. Použi až 5 viet, aby ste mi predali ceruzku.
4. Tvoj spolužiak verejne znevažuje tvoje pracovné úspechy. Čo urobíš?
5. Uprednostňuješ písomnú alebo ústnu komunikáciu?
6. Čo je pre teba dôležitejšie a prečo: byť dobrým poslucháčom alebo dobre komunikovať?

### Tímová práca

7. Ktorý spôsob uprednostňuješ a prečo: tímovú prácu alebo samostatnú prácu?
8. Nakoľko sú pre teba dôležité tímové úlohy?
9. Povedz, ako by si prekonal situáciu, keď sa tímu nedarí, pretože jeho členovia spolu nevychádzajú.
10. Tvoji spolužiaci z tímu sa zhodujú v tom, ako pristupovať k úlohe, ale ty s tým nesúhlasíš. Ako zareaguješ?
11. Čo pre teba znamená tímový duch a ako by si postupoval pri jeho budovaní?
12. Ako by si sa vysporiadal so spoluhráčom, ktorý si neplní svoj diel práce?

### Vedenie

13. Vieš, že tvoj majster alebo inštruktor sa v niečom 100% mýli. Čo urobíš?
14. Členovia tvojho tímu jeden po druhom odchádzajú a práca nie je urobená. Čo urobíš?
15. Ako postupuješ pri delegovaní povinností na tím?
16. Čo očakávaš od majstra?
17. Vaša firma má finančné problémy a musíš znížiť mzdové náklady. Ako by si sa rozhodoval, koho prepustiť?

### Flexibilita/prispôsobivosť

18. S akou najťažšou zmenou si sa vo svojej kariére stretol?
19. Máš rád prekvapenia?
20. Ako postupovať pri zmene rozvrhu, ak sa vyskytne niečo neplánované?
21. Uveď príklad, kedy si musel riešiť nejakú požiadavku v krátkom čase.
22. Máš rád rutinnú prácu?

### Riešenie problémov

23. Uveď príklad úspešného vyriešenia problému.
24. Uveď príklad, kedy so museli byť pri riešení problému kreatívny alebo nekonvenčný.
25. Povedz mi, kedy si musel analyzovať informácie, aby si úspešne vyriešil problém.
26. Povedz mi o prípade, keď si identifikoval problém a vyriešil ho v jeho počiatočnom štádiu.
27. Opíš prípad, keď si musel vyriešiť problém v krízovej situácii.

### Kreativita

28. Keby bol tvoj život knihou, ako by sa volala?
29. Ako by si spestril stretnutia/vyučovacie hodiny, aby si zvýšil kreativitu?
30. Uveď príklad podniku, ktorý musí byť kreatívny, aby bol úspešný.
31. Akým spôsobom si podporil svoj pracovný tím, aby bol kreatívnejší a inovatívnejší?

### Interpersonálne zručnosti

32. Aké sú kľúčové zložky budovania dobrých vzťahov s ostatnými?

33. Ako riešiš situácie, keď medzi tebou a spolužiakom vznikne napätie?
34. Opíš, ako by si niekomu oznámil ťažkú alebo nepopulárnu informáciu?
35. Povedz o situácii, keď si si vybudoval dobrý vzťah s niekým, koho si nemal veľmi rád.

#### Riadenie času

36. Vykonávaš viacero úloh?
37. Ktorá z možností ťa lepšie vystihuje: „hotové je lepšie ako dokonalé“ alebo „všetko musí vyzerať dokonale“?
38. Ako si určiť priority práce, ak máš veľa blížiacich sa termínov?
39. Povedz mi o situácii, keď si mal problém dodržať termíny. Čo si urobil?
40. Tvoj majster / inštruktor ti tesne pred koncom dňa zadá veľkú úlohu. Ako by si reagovali?

#### Pracovná etika

41. Máš tendenciu pracovať nadčas?
42. Aké sú najdôležitejšie etické zásady na pracovisku?
43. Uveď príklad, kedy si v práci čelil etickej dileme.
44. Čo by si urobil, keby si zistil, že manažér porušuje firemné pravidlá?
45. Svoju prácu si urobil skôr, ako si očakával. Dopraješ si voľné popoludnie, alebo si vyžiadaš ďalšie úlohy?

#### Zákaznícky servis

46. Uveď príklad, ako si sa vysporiadal s nespokojným zákazníkom (môže byť aj interný zákazník vo firme, ktorému odovzdávaš výsledky svojej práce).
47. Aké kroky môžeš podniknúť, aby si získal dôveru zákazníka?
48. Uveď príklad, kedy si urobil niečo navyše, aby si poskytol dobré služby zákazníkom.
49. Ako by si postupoval v prípade zákazníka, ktorý podľa teba konal iracionálne?

#### Motivácia a nadšenie

50. Ako si udržiavaš motiváciu, keď pracuješ na projekte sám?
51. Ako si udržíš motiváciu, keď pracuješ na projekte, ktorý ťa nezaujíma?
52. Ako si vytváraš nadšenie v dňoch, keď by si najradšej neboli v škole?
53. Ako sa vyrovnávaš so spolužiakmi, ktorým chýba nadšenie?
54. Ktorý z týchto aspektov je pre teba v práci najdôležitejší? Kariérny rast, výhody a benefity, plat alebo príjemní spolupracovníci?
55. Čo dúfaš, že sa ti podarí dosiahnuť počas prvých šiestich mesiacov?

#### Organizačné zručnosti

56. Uveď príklad, kedy tvoje plánovanie viedlo k efektívnym výsledkom. Ako si to robil?
57. Ako si udržiavaš organizáciu práce, keď pracuješ na viacerých projektoch?
58. Ako sleduješ svoj postup pri práci na projektoch?
59. Aké míľniky si stanovuješ pri príprave projektu?
60. Ako často si čistíš svoj pracovný stôl, zložky a elektronické súbory od toho, čo už nepotrebuješ?

#### Vyjednávanie

61. Opíš ťažkú situáciu pri vyjednávaní, v ktorej si sa ocitol. Aký bol jej výsledok?
62. Ako by si zmenil inštitucionálny prístup "takto to robíme vždy", ak by si mal pocit, že existuje lepší prístup?
63. Ako by si postupoval pri vyjednávaní s majstrom alebo inštruktorom?
64. Aká je najúčinnšia technika na získanie niekoho na svoju stranu pri vyjednávaní?

### Strategické plánovanie

65. Ako rozumieš strategickému plánovaniu? Ako sa líši od každodenného plánovania?
66. Povedz mi o situácii, keď si plánoval a realizovali veľký projekt. Aké boli jeho výsledky?
67. Ako stanovuješ dlhodobé ciele pre svoj tím? Ako hodnotíš výkony?

### Spracovanie spätnej väzby

68. Vysvetli, čo pre teba znamená konštruktívna kritika.
69. Vedúci tvojho tímu ti povie, že si odvedol zlú prácu. Ako zareaguješ?
70. Uveď príklad, kedy si využil spätnú väzbu na zlepšenie svojho výkonu.
71. Ako uprednostňuješ získavanie spätnej väzby od svojho majstra: prostredníctvom formálneho hodnotenia výkonu alebo na každodenných/týždenných/mesačných stretnutiach? Prečo?

### Riešenie konfliktov

72. Uveď príklad, kedy si úspešne vyriešil konflikt v pracovnej situácii.
73. Ako riešiš rozdielne názory na pracovisku?
74. Aké kroky by si podnikol na vyriešenie vyhroteného konfliktu, ktorý vypukol medzi dvoma členmi tvojho tímu?
75. Ako by si postupoval pri upokojovaní spolužiaka, ak by si videl, že jeho hnev môže spôsobiť problémy?

## Príloha 5.3. Škála kritického myslenia (12-18 rokov)

Nasledujúce výroky opisujú, ako môžete premýšľať o vykonávaných činnostiach vo svojom každodennom živote. Vyberte odpoveď, ktorá zodpovedá tomu, ako často ste za posledných 30 dní robili to, čo je opísané. Napríklad, ak pri niektorej položke zvolíte 5 v položke "Vždy", znamená to, že pravidelne robíte to, čo je opísané v danom výroku.

	Výrok/situácia	1 Nikdy	2 Zriedka	3 Niekedy	4 Často	5 Vždy
1.	Skôr ako začnem konať, premýšľam o možných výsledkoch.					
2.	Keď mám úlohu, ktorú musím urobiť, čerpám nápady od iných ľudí.					
3.	Svoje nápady rozvíjam zhromažďovaním informácií.					
4.	Keď stojím pred problémom, identifikujem možnosti.					
5.	Dokážem ľahko vyjadriť svoje myšlienky k problému					
6.	Svoje názory dokážem zdôvodniť.					
7.	Je pre mňa dôležité získať informácie na podporu svojich názorov.					
8.	Zvyčajne mám viac ako jeden zdroj informácií predtým, ako sa rozhodnem rozhodnutia.					
9.	Plánujem, kde získam informácie o danej téme.					
10.	Plánujem, ako získam informácie o danej téme.					
11.	Svoje myšlienky zoradím podľa dôležitosti.					
12.	Svoje rozhodnutia podložím získanými informáciami.					
13.	Počúvam nápady iných, aj keď s nimi nesúhlasím.					
14.	Porovnávam nápady pri uvažovaní o téme.					
15.	Pri plánovaní a rozhodovaní som otvorený rôznym nápadom.					
16.	Som si vedomý toho, že niekedy neexistujú správne alebo nesprávne odpovede na otázku.					
17.	Vypracujem si kontrolný zoznam, ktorý mi pomôže premýšľať o danej otázke.					
18.	Ľahko viem povedať, čo som urobil správne alebo nesprávne.					
19.	Dokážem povedať najlepší spôsob riešenia problému.					
20.	Dbám na to, aby informácie, ktoré používam, boli správne.					



1.		<b>Pružné prispôsobenie sa (zmeneným okolnostiam)</b>			
POPIS:		<b>Schopnosť prispôbiť sa zmeneným okolnostiam, zmeniť či prispôbiť svoje návyky a správanie, efektívne pracovať v nových alebo meniacich sa situáciách.</b>			
<b>Škála S2 - ukazovatele</b>	<b>Škála S1 - Ukazovatele</b>	<b>Škála Z2 - ukazovatele</b>	<b>Škála Z1 - ukazovatele</b>	<b>Škála R2 - ukazovatele</b>	<b>Škála R1 - ukazovatele</b>
Žiak/žiačka <b>vždy</b> reaguje <b>veľmi pružne</b> pri „kolapse“ naplánovaných postupov, dokáže ich <b>nahradiť novými</b> postupmi;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne</b> reaguje <b>pružne</b> pri „kolapse“ naplánovaných postupov, dokáže ich <b>nahradiť novými</b> postupmi;	Žiak/žiačka <b>často</b> reaguje <b>pružne</b> pri „kolapse“ naplánovaných postupov;	Žiak/žiačka <b>niekedy</b> reaguje <b>pružne</b> pri „kolapse“ naplánovaných postupov;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne akceptuje</b> vytváranie nových postupov v prípade „nefunkčnosti“ existujúcich;	Žiak/žiačka <b>niekedy akceptuje</b> vytváranie nových postupov v prípade „nefunkčnosti“ existujúcich;
- <b>vždy</b> efektívne pracuje aj v nových situáciách alebo meniacich sa podmienkach;	- <b>zvyčajne</b> efektívne pracuje aj v nových situáciách alebo meniacich sa podmienkach;	- <b>zvyčajne dokáže</b> efektívne pracovať aj v nových situáciách alebo meniacich sa podmienkach;	- <b>niekedy dokáže</b> efektívne pracovať aj v nových situáciách alebo meniacich sa podmienkach;	- <b>niekedy zvláda</b> pracovať aj v nových situáciách alebo meniacich sa podmienkach;	- <b>s pomocou zvláda</b> pracovať aj v nových situáciách alebo meniacich sa podmienkach;
- <b>prispôsobuje</b> nielen svoje <b>správanie</b> , ale aj <b>návyky</b> zmeneným okolnostiam;	- svoje <b>správanie zvyčajne prispôsobuje</b> zmeneným okolnostiam;	- svoje <b>správanie dokáže prispôbiť</b> sa meniacim okolnostiam;	- <b>niekedy prispôsobuje</b> svoje správanie zmeneným okolnostiam;	- <b>vie sa zorientovať</b> pri zmene okolností;	- <b>s pomocou sa orientuje</b> v meniacich sa podmienkach;
- <b>často vyhľadáva</b> spôsoby vytvárania zmien, <b>proaktívne</b> sa podieľa na zmenách.	- <b>niekedy vyhľadáva</b> spôsoby vytvárania zmien, <b>proaktívne</b> sa podieľa na zmenách.	- <b>proaktívne</b> sa podieľa na zmenách.	- <b>niekedy</b> sa podieľa na zmenách.	- <b>zvyčajne akceptuje</b> snahu iných zmeniť „zabehnuté veci“.	- <b>potrebuje čas na akceptáciu zmeny</b> , ktorú iniciujú iní.

Pozn: Vysvetlenie škálovania

<b>S2</b> Stredná škola - úroveň 2	<b>S1</b> Stredná škola - úroveň 1	<b>Z2</b> Základná škola - úroveň 2	<b>Z1</b> Základná škola - úroveň 1	<b>R2</b> Rozvoj žiaka/žiačky - úroveň 2	<b>R1</b> Rozvoj žiaka/žiačky - úroveň 1
--	--	---	---	--	--

2.		Samostatné riešenie úloh			
POPIS:		Schopnosť samostatne analyzovať situáciu, hľadať riešenia úlohy a vykonávať prácu.			
Škála S2 - ukazovatele	Škála S1 - Ukazovatele	Škála Z2 - ukazovatele	Škála Z1 - ukazovatele	Škála R2 - ukazovatele	Škála R1 - ukazovatele
Žiak/žiačka <b>sústavne vyhľadáva</b> voľné priestory konania a <b>cieľavedome</b> ich <b>využíva</b> ;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne hľadá</b> voľné priestory konania a <b>cieľavedome</b> ich <b>využíva</b> ;	Žiak/žiačka si <b>niekedy vytvorí</b> voľné priestory konania a <b>často využíva</b> vytvorené priestory konania;	Žiak/žiačka <b>niekedy využije</b> vytvorené voľné priestory konania;	Žiak/žiačka <b>s pomocou využije</b> vytvorené voľné priestory konania;	Žiak/žiačka <b>čaká na námety ako využiť</b> vytvorené voľné priestory konania;
- <b>vždy samostatne komplexne analyzuje</b> vzniknuté situácie a <b>navrhuje</b> ich riešenia;	- <b>zvyčajne samostatne analyzuje</b> vzniknuté situácie a <b>navrhuje</b> ich riešenia;	- <b>zvyčajne samostatne navrhuje</b> riešenia vzniknutých situácií;	- <b>niekedy samostatne navrhuje</b> riešenia vzniknutých situácií;	- <b>často sa spolupodieľa</b> na navrhovaní riešenia vzniknutej situácie;	- <b>niekedy sa spolupodieľa</b> na navrhovaní riešenia vzniknutej situácie;
- <b>vždy plánuje</b> a <b>organizuje</b> vlastnú prácu aj prácu <b>iných</b> na základe <b>priorít</b> a <b>časového rámca</b> úloh;	- <b>zvyčajne organizuje</b> vlastnú prácu aj prácu <b>iných</b> na základe <b>priorít</b> a <b>časového rámca</b> úloh;	- <b>zvyčajne si efektívne organizuje</b> prácu na splnenie zadanej úlohy a <b>dosiahnutie cieľa</b> ;	- <b>niekedy si efektívne organizuje</b> prácu na splnenie zadanej úlohy a <b>dosiahnutie cieľa</b> ;	- <b>dokáže si zorganizovať</b> prácu na splnenie zadanej úlohy, <b>niekedy s pomocou</b> ;	- <b>s pomocou si dokáže zorganizovať</b> prácu na splnenie danej úlohy;
- <b>Vždy</b> vykonáva činnosť <b>nezávisle</b> a <b>osobito</b>	- <b>zvyčajne</b> vykonáva činnosti <b>nezávisle</b> a <b>osobito</b> .	- <b>často</b> vykonáva činnosti <b>nezávisle</b> a <b>osobito</b> .	- <b>niekedy</b> vykonáva činnosti <b>nezávisle</b> a <b>osobito</b> .	- <b>väčšinou</b> vykonáva činnosti <b>bez cudzej pomoci</b>	- <b>väčšinou</b> vykonáva činnosti <b>s cudzou pomocou</b> .

3.		Spolupráca (pri riešení úloh)			
POPIS:		Schopnosť zapájať sa do spoločnej práce, spoluvytvárať pozitívnu atmosféru v tíme, snaha o tímové dosiahnutie výsledkov.			
Škála S2 - ukazovatele	Škála S1 - Ukazovatele	Škála Z2 - ukazovatele	Škála Z1 - ukazovatele	Škála R2 - ukazovatele	Škála R1 - ukazovatele
Žiak/žiačka <b>vždy</b> prispieva k docieleniu <b>efektívneho</b> pracovného <b>výsledku</b> prostredníctvom <b>podpory a súdržnosti</b> skupiny;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne</b> prispieva k docieleniu <b>efektívneho</b> pracovného <b>výsledku</b> prostredníctvom <b>podpory a súdržnosti</b> skupiny;	Žiak/žiačka <b>často</b> prispieva k docieleniu <b>efektívneho</b> pracovného <b>výsledku</b> prostredníctvom <b>podpory a súdržnosti</b> skupiny;	Žiak/žiačka <b>niekedy</b> prispieva k docieleniu <b>efektívneho</b> pracovného <b>výsledku</b> prostredníctvom <b>súdržnosti</b> skupiny;	Žiak/žiačka pri riešení úloh v skupine <b>niekedy</b> prispieva k docieleniu pracovného <b>výsledku</b> skupiny;	Žiak/žiačka pri riešení úloh <b>zvyčajne akceptuje</b> názory iných;
- v rozlične štruktúrovaných skupinách <b>vždy</b> iniciuje spoluprácu skupiny;	- v rozlične štruktúrovaných skupinách <b>často</b> iniciuje spoluprácu skupiny;	- <b>zvyčajne</b> sa mu darí iniciovať spoluprácu skupiny;	- <b>niekedy</b> podporí spoluprácu skupiny;	- <b>overuje</b> si svoju rolu v skupine	- <b>po výzve sa zapája</b> do spoločnej práce;
- <b>vždy</b> je <b>prirodzene</b> akceptovaným <b>dôležitým</b> členom skupiny;	- <b>často</b> je <b>prirodzene</b> akceptovaným <b>dôležitým</b> členom skupiny;	- <b>zvyčajne</b> je <b>prirodzene</b> akceptovaným <b>dôležitým</b> členom skupiny;	- <b>niekedy</b> je akceptovaný ako <b>dôležitý</b> člen skupiny;	- dokáže <b>plniť</b> úlohy, ktoré mu boli v skupine zadané;	- <b>zvyčajne chápe</b> svoju <b>úlohu</b> v skupine a snaží sa ju plniť;
- pri riešení úloh <b>vždy</b> <b>aktívne</b> <b>vyhľadáva</b> názory iných, overuje si súhlas a porozumenie.	- pri riešení úloh <b>zvyčajne</b> <b>aktívne</b> <b>vyhľadáva</b> názory iných, overuje si súhlas a porozumenie.	- pri riešení úloh <b>niekedy</b> <b>aktívne</b> <b>vyhľadáva</b> názory iných, overuje si súhlas a porozumenie.	- pri riešení úloh <b>niekedy</b> <b>vyhľadáva</b> názory iných.	- pri riešení úloh <b>občas</b> <b>vyhľadá</b> názor iných.	- pri skupinových úlohách <b>počúva</b> názory iných.

4.		Riešenie problémov			
POPIS:		Schopnosť problém včas identifikovať, správne ho pomenovať, analyzovať, nájsť varianty riešenia, zvoliť optimálny variant, zrealizovať ho a následne zhodnotiť výsledok.			
Škála S2 - ukazovatele	Škála S1 - Ukazovatele	Škála Z2 - ukazovatele	Škála Z1 - ukazovatele	Škála R2 - ukazovatele	Škála R1 - ukazovatele
Žiak/žiačka <b>vždy</b> <b>systematicky</b> identifikuje a <b>analyzuje</b> príčiny vzniknutých aj <b>potenciálnych</b> problémov a <b>nabáda</b> k tomu aj ostatných;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne</b> <b>identifikuje</b> a <b>analyzuje</b> príčiny vzniknutých aj <b>potenciálnych</b> problémov;	Žiak/žiačka <b>často</b> <b>identifikuje</b> a <b>analyzuje</b> príčiny vzniknutých aj <b>potenciálnych</b> problémov;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne</b> <b>identifikuje</b> a <b>analyzuje</b> príčiny vzniknutých problémov;	Žiak/žiačka <b>akceptuje</b> existenciu príčin vzniknutých problémov;	Žiak/žiačka sa <b>sústreduje na riešenie vzniknutého</b> problému <b>bez</b> analýzy možných príčin;
- <b>vytvára a využíva</b> <b>systém</b> vyhľadávania informácií z <b>rôznych</b> zdrojov, <b>efektívne</b> <b>vyhodnocuje</b> vstupné informácie a tomu prispôsobuje svoje správanie;	- <b>vždy</b> <b>vyhľadáva</b> a <b>získava</b> štruktúrované informácie z rôznych zdrojov týkajúce sa problému a <b>efektívne</b> ich <b>vyhodnocuje</b> ;	- <b>často</b> <b>vyhľadáva</b> a <b>získava</b> štruktúrované informácie z rôznych zdrojov týkajúce sa problému a <b>efektívne</b> ich <b>vyhodnocuje</b> ;	- <b>získava informácie</b> z rôznych zdrojov a <b>vyhodnocuje</b> ich;	- <b>niekedy</b> <b>prijíma</b> informácie z <b>rôznych</b> zdrojov;	- <b>prijíma</b> informácie o danom probléme;
- <b>vždy</b> <b>veľmi efektívne</b> stanovuje ciele pri riešení problému a <b>hľadá</b> <b>varianty</b> riešenia;	- <b>zvyčajne</b> <b>efektívne</b> stanovuje ciele pri riešení problému a <b>hľadá</b> <b>varianty</b> riešenia;	- <b>správnym spôsobom</b> stanovuje ciele pri riešení problému a <b>hľadá</b> <b>varianty</b> riešenia;	- <b>niekedy</b> <b>správnym</b> spôsobom stanovuje ciele a <b>navrhuje</b> riešenie problému;	- <b>niekedy</b> <b>dokáže</b> navrhnúť riešenie pomenovaného problému;	- <b>s podporou</b> <b>dokáže</b> navrhnúť riešenie pomenovaného problému;
- <b>vždy</b> vyberá optimálny variant riešenia problému a <b>monitoruje</b> a <b>vyhodnocuje</b> jeho realizáciu.	- <b>zvyčajne</b> vyberá optimálny variant riešenia problému a <b>monitoruje</b> a <b>vyhodnocuje</b> jeho realizáciu.	- <b>často</b> vyberá optimálny variant riešenia problému a <b>vyhodnocuje</b> jeho realizáciu.	- <b>zvyčajne</b> sa <b>snaží</b> o efektívnu realizáciu riešenia problému a <b>niekedy</b> ju <b>vyhodnotí</b> .	- <b>niekedy</b> sa <b>snaží</b> o realizáciu riešenia problému.	- <b>zvyčajne</b> <b>akceptuje prijatý</b> <b>výsledok</b> riešenia daného problému.

5.		Rozhodovanie			
POPIS:		Schopnosť robiť kvalitné a rýchle rozhodnutia založené na kombinácii analýzy, skúseností a dobrého úsudku.			
Škála S2 - ukazovatele	Škála S1 - Ukazovatele	Škála Z2 - ukazovatele	Škála Z1 - ukazovatele	Škála R2 - ukazovatele	Škála R1 - ukazovatele
<p>Žiak/žiačka <b>vždy</b> prijíma <b>včasné, správne podložené a vyvážené</b> rozhodnutia na základe záverov odvodených zo získaných <b>poznatkov a skúseností, vždy</b> v záujme dosiahnutia <b>cieľa</b>;</p>	<p>Žiak/žiačka <b>zvyčajne</b> prijíma <b>včasné a správne podložené</b> rozhodnutia na základe záverov odvodených zo získaných <b>poznatkov a skúseností, zvyčajne</b> v záujme dosiahnutia <b>cieľa</b>;</p>	<p>Žiak/žiačka <b>často</b> prijíma <b>správne podložené</b> rozhodnutia na základe záverov odvodených zo získaných <b>poznatkov a skúseností, zvyčajne</b> má na zreteli stanovený <b>cieľ</b>;</p>	<p>Žiak/žiačka <b>niekedy</b> prijíma <b>správne podložené</b> rozhodnutia na základe záverov odvodených zo získaných <b>poznatkov, niekedy</b> má na zreteli stanovený <b>cieľ</b>;</p>	<p>Žiak/žiačka <b>niekedy dokáže</b> <b>prijat'</b> rozhodnutie v záujme dosiahnutia <b>cieľa</b>;</p>	<p>Žiak/žiačka <b>s pomocou</b> dokáže <b>prijat'</b> rozhodnutie v záujme dosiahnutia <b>cieľa</b>;</p>
<p>- ak je to potrebné, tak <b>vždy</b> veľmi efektívne <b>zapája</b> aj iných ľudí do rozhodovania;</p>	<p>- ak je to potrebné, tak <b>často</b> efektívne <b>zapája</b> aj iných ľudí do rozhodovania;</p>	<p>- ak je to potrebné, tak <b>dokáže</b> zapájať iných ľudí do rozhodovania;</p>	<p>- <b>niekedy</b> zapojí aj iných ľudí do rozhodovania;</p>	<p>- <b>po vyzvaní</b> dokáže zapojiť aj iných ľudí do rozhodovania;</p>	<p>- rozhodnutia robí <b>sám</b>, aj keď si situácia vyžaduje zapojenie aj iných ľudí;</p>
<p>- <b>vždy</b> <b>cielenne vytvára</b> rôzne <b>varianty</b> riešenia, rýchlo a <b>efektívne</b> posudzuje ich klady a zápory a volí správne rozhodnutie;</p>	<p>- <b>zvyčajne</b> <b>vytvára</b> rôzne <b>varianty</b> riešenia, rýchlo a <b>efektívne</b> posudzuje ich klady a zápory a volí správne rozhodnutie;</p>	<p>- <b>často</b> volí správne rozhodnutia spomedzi rôznych <b>variantov</b> riešenia na základe posúdenia ich kladov a záporov;</p>	<p>- <b>zvyčajne</b> <b>vyhodnocuje</b> rôzne <b>varianty</b> na <b>základe vlastných skúseností</b>;</p>	<p>- <b>niekedy</b> zvažuje aj iný variant riešenia;</p>	<p>- pri rozhodovaní <b>zvyčajne počíta s jedným riešením</b>;</p>
<p>- <b>vždy</b> prijíma zodpovednosť za prípadné riziká prijatého rozhodnutia.</p>	<p>- <b>zvyčajne</b> prijíma zodpovednosť za prípadné riziká prijatého rozhodnutia.</p>	<p>- <b>často</b> dokáže <b>prijat'</b> zodpovednosť za prípadné riziká prijatého rozhodnutia.</p>	<p>- <b>v istých prípadoch dokáže</b> <b>prijat'</b> zodpovednosť za prípadné riziká prijatého rozhodnutia.</p>	<p>- prijíma zodpovednosť pri rozhodnutiach, ktoré <b>nesú</b> <b>prípadné riziká</b>.</p>	<p>- zodpovednosť za rozhodnutia sa snaží prenechať iným.</p>

6.		Sebaprezentácia a komunikácia			
POPIS:		Schopnosť kultivovane a efektívne verbálnou aj písomnou formou vyjadrovať myšlienky, názory a postoje a prezentovať svoju osobu s primeranou sebadôverou.			
Skála S2 - ukazovatele	Skála S1 - Ukazovatele	Skála Z2 - ukazovatele	Skála Z1 - ukazovatele	Skála R2 - ukazovatele	Skála R1 - ukazovatele
Žiak/žiačka má vytvorený <b>reálny obraz o sebe</b> , pozná a vie vymenovať svoje pozitívne aj rozvojové vlastnosti, schopnosti a zručnosti, <b>hľadá</b> a <b>navrhuje</b> spôsoby ich rozvoja;	Žiak/žiačka má vytvorený <b>reálny obraz o sebe</b> , pozná a vie vymenovať svoje pozitívne aj rozvojové vlastnosti, schopnosti a zručnosti, <b>zvyčajne vie navrhnúť</b> spôsoby ich rozvoja;	Žiak/žiačka má vytvorený <b>reálny obraz o sebe</b> , pozná a vie vymenovať <b>väčšinu</b> svojich pozitívnych aj rozvojových vlastností, schopností a zručností, vie navrhnúť spôsoby rozvoja niektorých z nich;	Žiak/žiačka má <b>čiastočne</b> vytvorený <b>reálny obraz o sebe</b> , pozná a vie vymenovať <b>väčšinu</b> svojich rozvojových vlastností, schopností a zručností, <b>s pomocou</b> vie <b>navrhnúť</b> spôsoby ich rozvoja;	Žiak/žiačka má <b>čiastočne</b> vytvorený <b>reálny obraz o sebe</b> , pozná a vie vymenovať <b>niektoré</b> svoje rozvojové vlastnosti, schopnosti a zručnosti, <b>s pomocou</b> vie <b>navrhnúť</b> spôsoby ich rozvoja;	Žiak/žiačka si vie <b>s pomocou</b> vytvoriť <b>reálny obraz o sebe</b> , vie pomenovať <b>niektoré</b> svoje rozvojové vlastnosti, schopnosti a zručnosti;
- má <b>reálnu</b> sebadôveru postavenú na reálnom sebaopoznaní, <b>aktívne</b> získaným spätnou väzbou od iných, sebareflexiou alebo vlastnými výsledkami;	- má <b>reálnu</b> sebadôveru postavenú na reálnom sebaopoznaní, získanom spätnou väzbou od iných alebo dosiahnutými vlastnými výsledkami;	- má <b>primeranú</b> sebadôveru postavenú na reálnom sebaopoznaní, získanom dosiahnutými vlastnými výsledkami;	- má <b>primeranú</b> sebadôveru postavenú na <b>čiastočnom</b> sebaopoznaní a dosiahnutých výsledkoch;	- má <b>čiastočnú</b> sebadôveru postavenú na <b>čiastočnom</b> sebaopoznaní;	- miera sebadôvery je závislá na vplyvoch okolia (je neprimerane vysoká alebo nízka) ;
- <b>vždy zrozumiteľne</b> vyjadruje vlastné aj cudzie myšlienky, prezentuje ich <b>štruktúrovane</b> a opiera sa o <b>vecnú</b> argumentáciu, má <b>rozvinutú</b> slovnú zásobu;	- <b>zvyčajne zrozumiteľne</b> vyjadruje vlastné aj cudzie myšlienky, prezentuje ich <b>štruktúrovane</b> a opiera sa o <b>vecnú</b> argumentáciu, má <b>dobrú</b> slovnú zásobu;	- <b>zrozumiteľne</b> vyjadruje vlastné aj cudzie myšlienky, prezentuje ich <b>štruktúrovane</b> a opiera sa o <b>vecnú</b> argumentáciu, má <b>adekvátnu</b> slovnú zásobu;	- <b>zrozumiteľne</b> vyjadruje vlastné myšlienky, prezentácia je <b>zvyčajne štruktúrovaná</b> , opiera sa o <b>vecnú</b> argumentáciu, má <b>primeranú</b> slovnú zásobu;	- <b>niekedy zrozumiteľne</b> vyjadruje vlastné myšlienky, prezentácia je <b>niekedy štruktúrovaná</b> , má <b>primeranú</b> slovnú zásobu;	- <b>niekedy vie zrozumiteľne</b> vyjadriť vlastné myšlienky, <b>s podporou</b> ich vie štruktúrovať, potrebuje rozvinúť slovnú zásobu;
- má <b>kultivovaný, štruktúrovaný</b> písomný prejav, <b>vie</b> formulovať písomne akékoľvek myšlienky.	- má <b>dobrý formálny, štruktúrovaný</b> písomný prejav, <b>vie</b> formulovať písomne myšlienky aj iných.	- má <b>formálny, štruktúrovaný</b> písomný prejav, <b>vie</b> formulovať písomne aj myšlienky iných.	- <b>zvyčajne vie použiť štruktúru</b> pri písomnom prejave, <b>vie</b> formulovať písomne myšlienky iných.	- <b>niekedy vie použiť štruktúru</b> pri písomnom prejave.	- <b>s pomocou</b> vie použiť štruktúru pri písomnom prejave.

7.		Dot'ahovanie vecí do konca			
POPIS:		Schopnosť ísť do všetkého s energiou a potrebou dokončiť začaté, nevzdávať sa pred koncom, a to aj v prípade komplikácií.			
Škála S2 - ukazovatele	Škála S1 - Ukazovatele	Škála Z2 - ukazovatele	Škála Z1 - ukazovatele	Škála R2 - ukazovatele	Škála R1 - ukazovatele
Žiak/žiačka je <b>vždy dôkladný/á a presný/á</b> v dodržiavaní parametrov úlohy aj času jej splnenia;	Žiak/žiačka je <b>zvyčajne dôkladný/á a presný/á</b> v dodržiavaní parametrov úlohy aj času jej splnenia;	Žiak/žiačka je <b>často presný/á</b> v dodržiavaní parametrov úlohy aj času jej splnenia;	Žiak/žiačka je <b>niekedy presný/á</b> v dodržiavaní parametrov úlohy aj času jej splnenia;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne rešpektuje</b> stanovené plány a <b>niekedy potrebuje kontrolu</b> na dodržiavanie času splnenia úlohy;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne potrebuje kontrolu</b> na dodržiavanie parametrov úlohy a času jej splnenia;
- <b>vždy</b> sa <b>dôsledne</b> pridrižiava plánov, harmonogramu a konečných termínov a <b>nabáda</b> k tomu aj ostatných;	- <b>zvyčajne</b> sa pridrižiava plánov, harmonogramu a konečných termínov a <b>nabáda</b> k tomu aj ostatných;	- <b>vždy</b> sa <b>dôsledne</b> pridrižiava plánov, harmonogramu a konečných termínov;	- <b>zvyčajne</b> sa pridrižiava plánov, harmonogramu a konečných termínov;	- <b>niekedy</b> sa pridrižiava plánov, harmonogramu a konečných termínov;	- <b>sporadicky</b> pridrižiava stanovené plány, harmonogram a konečné termíny;
- pri tímovej práci <b>vždy energicky nabáda</b> členov tímu k činnosti, aby si bol istý, že dodržia stanovený čas a všetky parametre;	- pri tímovej práci <b>často nabáda</b> členov tímu k činnosti, aby si bol istý, že dodržia stanovený čas a všetky parametre;	- pri tímovej práci <b>sa aktívne podieľa</b> aj na iných činnostiach, aby si bol/a istý/á, že sa dodrži stanovený čas a všetky parametre;	- pri tímovej práci <b>sa niekedy snaží</b> o dodržanie stanoveného času a všetkých parametrov;	- pri tímovej práci <b>sa snaží</b> o dodržanie <b>niektorých parametrov</b> ;	- pri tímovej práci <b>niekedy</b> úlohu dotiahne do konca;
- keď sa veci „nehýbu z miesta“, má <b>vždy tendenciu dynamicky realizovať aktivity</b> na dosiahnutie cieľa.	- <b>zvyčajne</b> pracuje s časom, <b>vie</b> si <b>rozvrhnúť</b> úlohy pred dokončením aktivity.	- <b>zvyčajne iniciatívne</b> pristupuje k plneniu úloh, správne odhaduje časové možnosti a požiadavky.	- <b>niekedy iniciatívne</b> pristupuje k plneniu úloh, <b>vie</b> odhadnúť časové možnosti a požiadavky.	- <b>snaží sa</b> plniť požiadavky podľa zadaného plánu.	- <b>niekedy</b> si uvedomuje, že sa úlohy a zadania majú plniť v istom zadanom čase.

8.		Dodržiavanie pravidiel, disciplína			
POPIS:		Schopnosť dodržiavať princípy práce, pravidiel súvisiace s bezpečnosťou pri práci a spoločenskými pravidlami.			
Škála S2 - ukazovatele	Škála S1 - Ukazovatele	Škála Z2 - ukazovatele	Škála Z1 - ukazovatele	Škála R2 - ukazovatele	Škála R1 - ukazovatele
Žiak/žiačka <b>pozná</b> a <b>vždy dodržiava</b> relevantné právne predpisy a spoločenské pravidlá, <b>pozná</b> ich <b>zmysel</b> a <b>upozorňuje</b> aj <b>iných</b> na ich dodržiavanie;	Žiak/žiačka <b>pozná</b> a <b>vždy dodržiava</b> relevantné právne predpisy a spoločenské pravidlá, <b>pozná</b> ich <b>zmysel</b> ;	Žiak/žiačka <b>pozná</b> a <b>zvyčajne dodržiava</b> relevantné právne predpisy a spoločenské pravidlá, <b>pozná</b> ich <b>zmysel</b> ;	Žiak/žiačka <b>pozná</b> a <b>zvyčajne dodržiava väčšinu</b> relevantných právnych predpisov a spoločenských pravidiel, <b>uvedomuje</b> si ich <b>zmysel</b> ;	Žiak/žiačka <b>pozná</b> a <b>dodržiava niektoré</b> dôležité relevantné právne predpisy a spoločenské pravidlá;	Žiak/žiačka <b>pozná</b> <b>niektoré</b> relevantné právne predpisy a spoločenské pravidlá, dodržiava iba tie, ktoré sú <b>pre neho dôležité</b> ;
- <b>pozná</b> a <b>vždy dodržiava všetky</b> pravidlá a princípy dané organizáciou, <b>pozná</b> ich <b>zmysel</b> a <b>upozorňuje</b> na ich dodržiavanie aj <b>iných</b> ;	- <b>pozná</b> a <b>vždy dodržiava všetky</b> pravidlá a princípy dané organizáciou, <b>pozná</b> ich <b>zmysel</b> ;	- <b>pozná</b> a <b>dodržiava</b> pravidlá a princípy dané organizáciou, <b>pozná</b> ich <b>zmysel</b> ;	- <b>pozná</b> a <b>zvyčajne dodržiava väčšinu</b> pravidiel a princíпов daných organizáciou, <b>uvedomuje</b> si ich <b>zmysel</b> ;	- <b>pozná</b> <b>niektoré dôležité</b> pravidlá a princípy dané organizáciou a <b>zväčša</b> ich <b>dodržiava</b> ;	- <b>dodržiava</b> pravidlá a princípy dané organizáciou <b>pod tlakom</b> - dôvodom je rešpekt k autorite alebo snaha vyhovieť;
- pri pracovných postupoch vie rozoznať tie, ktoré je dôležité dodržať a ktoré sú vhodné na zmenu, <b>vie si vytvoriť vlastné postupy</b> , ktoré si dá vopred schváliť;	- pri pracovných postupoch vie rozoznať tie, ktoré je dôležité dodržať a ktoré sú vhodné na zmenu, <b>iniciuje</b> iné postupy;	- pri pracovných postupoch vie rozoznať tie, ktoré je dôležité dodržiavať a ktoré sú vhodné na zmenu a <b>zvyčajne upozorní</b> na tie, ktoré sú vhodné na zmenu;	- pri pracovných postupoch <b>sa snaží presadzovať</b> svoje vlastné postupy;	- pri pracovných postupoch <b>presadzuje</b> svoje vlastné postupy, potrebuje čas na rozoznanie dôležitých postupov pri práci;	- uznáva <b>svoje vlastné</b> postupy a tie postupy, s ktorými je <b>stotožnený</b> ;
- pri odporúčaní <b>vie vždy rozoznať</b> , ktoré sú správnou voľbou na dosiahnutie osobného alebo tímového cieľa.	- pri odporúčaní <b>vie zvyčajne rozoznať</b> , ktoré sú správnou voľbou na dosiahnutie osobného alebo tímového cieľa.	- <b>zvyčajne dodržiava</b> odporúčania na dosiahnutie osobného alebo tímového cieľa.	- <b>zväčša dodržiava</b> odporúčania na dosiahnutie osobného alebo tímového cieľa, prípadné zmeny a odchýlky konzultuje s autoritou.	- používa <b>zväčša odporúčaný</b> spôsob na dosiahnutie osobných alebo tímových cieľov, niekedy experimentuje a „ <b>testuje</b> “ <b>pravidlá</b> , bez zváženia dopadu.	- <b>menej dodržiava</b> odporúčania na dosiahnutie osobného alebo tímového cieľa, pri strese volí neštandardné riešenia, bez zvažovania platných pravidiel.



9.		Odolnosť voči záťaži			
POPIS:		Schopnosť zvládať náročné a záťažové situácie a prekonávať prekážky.			
Škála S2 - ukazovatele	Škála S1 - Ukazovatele	Škála Z2 - ukazovatele	Škála Z1 - ukazovatele	Škála R2 - ukazovatele	Škála R1 - ukazovatele
Žiak/žiačka <b>vždy efektívne</b> zvláda riešenie úloh aj pod tlakom (spôsobeným komunikačnými, časovými a inými okolnosťami), s dôrazom na <b>kvalitu výsledku</b> ;	Žiak/žiačka <b>zvyčajne efektívne</b> zvláda riešenie úloh aj pod tlakom (spôsobeným komunikačnými, časovými a inými okolnosťami), s dôrazom na <b>kvalitu výsledku</b> ;	Žiak/žiačka <b>často</b> zvláda riešenie úloh aj pod tlakom (spôsobeným komunikačnými, časovými a inými okolnosťami), pričom sleduje <b>kvalitu výsledku</b> ;	Žiak/žiačka <b>niekedy</b> zvládne riešenie úloh aj pod tlakom (spôsobeným komunikačnými, časovými a inými okolnosťami) ;	Žiak/žiačka <b>sporadicky</b> zvládne riešenie úloh pod tlakom (spôsobeným komunikačnými, časovými a inými okolnosťami) ;	Žiak/žiačka sa pod tlakom (spôsobeným komunikačnými, časovými a inými okolnosťami) <b>niekedy snaží držať úlohy</b> ;
- aj v náročných situáciách má <b>vždy</b> na zreteli <b>ciele a kvalitu</b> výsledku, zvažuje situáciu a vlastné sily, definuje priority a činnosti;	- aj v náročných situáciách má <b>zvyčajne</b> na zreteli <b>ciele a kvalitu</b> výsledku, zvažuje situáciu a vlastné sily, definuje priority a činnosti;	- aj v náročných situáciách <b>má často</b> na zreteli <b>ciele a kvalitu</b> výsledku, vie zväziť situáciu a vlastné sily, definovať priority a činnosti;	- v náročných situáciách <b>má niekedy</b> na zreteli <b>ciele a kvalitu</b> výsledku, vie zväziť situáciu a vlastné sily, definovať priority a činnosti;	- v náročných situáciách má <b>sporadicky</b> na zreteli stanovené <b>ciele</b> ;	- v náročných situáciách <b>občas stratí</b> zo zreteľa cieľ a jeho kvalitu;
- v akejkoľvek situácii <b>kontroluje</b> svoje (aj emocionálne) prejavy správania sa;	- <b>zvyčajne zvláda</b> stres a kontroluje svoje emocionálne prejavy;	- v záťažových situáciách nepodlieha panike, <b>dokáže kontrolovať</b> svoje prejavy správania sa;	- v záťažových situáciách zvyčajne nepodlieha panike, <b>niekedy dokáže kontrolovať</b> svoje prejavy správania sa;	- v záťažových situáciách <b>niekedy stráca</b> kontrolu, svoj stres neprenáša na druhých;	- v záťažových situáciách <b>zvyčajne stráca</b> kontrolu, svoj stres prenáša aj na druhých;
- <b>vždy</b> je aktívny/a a dosahuje <b>požadovaný výkon</b> aj v záťažových situáciách.	- <b>zvyčajne dosahuje požadovaný výkon</b> aj v záťažových situáciách.	- <b>často</b> vie dosiahnuť <b>požadovaný výkon</b> aj v záťažových situáciách.	- <b>niekedy</b> dosiahne <b>požadovaný výkon</b> aj v záťažových situáciách.	- v záťažových situáciách jeho/jej <b>výkon zvyčajne klesá</b> .	- v záťažových situáciách jeho/jej <b>výkon klesá</b> .

<b>10.</b>		<b>Vytváranie a udržiavanie vzťahov s inými ľuďmi</b>			
<b>POPIS:</b>		<b>Schopnosť vnímať iných ľudí ako dôležitých partnerov a svojim aktívnym prístupom vytvárať a udržiavať s nimi profesionálne vzťahy.</b>			
<b>Škála S2 - ukazovatele</b>	<b>Škála S1 - Ukazovatele</b>	<b>Škála Z2 - ukazovatele</b>	<b>Škála Z1 - ukazovatele</b>	<b>Škála R2 - ukazovatele</b>	<b>Škála R1 - ukazovatele</b>
Žiak/žiačka pri kontakte s ľuďmi <b>vždy</b> vníma iného človeka ako dôležitého partnera, čo prejavuje záujmom o jeho potreby;	Žiak/žiačka pri kontakte s ľuďmi <b>zvyčajne</b> vníma iného človeka ako dôležitého partnera, čo prejavuje záujmom o jeho potreby;	Žiak/žiačka pri kontakte s ľuďmi <b>často</b> vníma iného človeka ako dôležitého partnera, čo prejavuje záujmom o jeho potreby;	Žiak/žiačka pri kontakte s ľuďmi <b>niekedy</b> vníma iného človeka ako dôležitého partnera, čo prejavuje záujmom o jeho potreby;	Žiak/žiačka pri kontakte s ľuďmi <b>iba sporadicky</b> vníma iného človeka ako partnera, čo <b>niekedy</b> prejavuje záujmom o jeho potreby;	Žiak/žiačka je pri kontakte s ľuďmi orientovaný/á na svoje záujmy a potreby;
- <b>vždy</b> vytvára <b>profesionálny vzťah</b> s inými ľuďmi, <b>rešpektovaním iných názorov</b> , snahou porozumieť a pochopiť;	- <b>zvyčajne</b> vytvára <b>profesionálny vzťah</b> s inými ľuďmi, <b>rešpektovaním iných názorov</b> , snahou porozumieť a pochopiť;	- <b>často rešpektuje iné názory</b> , snaží sa im porozumieť a pochopiť ich;	- <b>rešpektuje niektoré iné názory, niekedy</b> sa snaží porozumieť im a pochopiť ich;	- potrebuje čas na porozumenie iných názorov, <b>zvyčajne uprednostňuje vlastné názory</b> ;	- <b>uprednostňuje</b> vlastné názory;
- je <b>aktívny/a</b> v udržiavaní kontaktu s inými ľuďmi, prejavuje <b>záujem</b> o druhých, <b>úprimne oceňuje iných</b> , kladie otázky týkajúce sa ich potrieb, je ústretový/á pri plnení ich očakávaní;	- <b>udržiava</b> kontakty s inými ľuďmi, vie prejavovať <b>záujem</b> o druhých, <b>oceňuje iných</b> , kladie otázky týkajúce sa ich potrieb;	- <b>udržiava</b> kontakty s inými ľuďmi, vie prejavovať <b>záujem</b> o druhých a ústretovosť, <b>oceňuje iných</b> ;	- <b>udržiava</b> kontakty s inými ľuďmi, <b>niekedy</b> prejavuje <b>záujem</b> o druhých;	- <b>udržiava</b> kontakty <b>s vybranou skupinou</b> ľudí, vie prejavovať záujem o ich potreby;	- <b>udržiava</b> kontakty iba s vybranou skupinou ľudí;
- konštruktívne <b>zvláda</b> aj <b>neštandardné</b> situácie v styku s inými ľuďmi, <b>predchádza konfliktom</b> , navrhuje „win-win“ riešenia, ktoré budujú vzájomný vzťah.	- <b>zvláda väčšinu neštandardných</b> situácií v styku s inými ľuďmi, snaží sa <b>predchádzať konfliktom</b> , zvyčajne navrhuje „win-win“ riešenia, ktoré budujú vzájomný vzťah.	- <b>často zvláda</b> aj <b>neštandardné</b> situácie v styku s inými ľuďmi, <b>niekedy</b> sa snaží predchádzať <b>konfliktom, niekedy</b> navrhuje riešenia, ktoré budujú vzájomný vzťah.	- <b>niekedy zvláda</b> aj <b>neštandardné</b> situácie pri styku s inými ľuďmi, navrhuje <b>riešenia</b> , ktoré budujú vzájomný vzťah.	- <b>zvláda niektoré neštandardné</b> situácie v styku s inými ľuďmi, avšak radšej sa im vyhne.	- <b>vyhýba sa</b> neštandardným situáciám pri styku s inými ľuďmi alebo sa ich snaží riešiť spôsobom, ktorý nebuduje vzájomný vzťah.

11.		Manuálna zručnosť			
POPIS:		Schopnosť a sklon venovať sa zhotovovaniu, opravovaniu, vytváraniu predmetov, využívať pri tejto činnosti rôzne nástroje a pomôcky s účelným využitím predstavivosti, jemnej motoriky a fyzickej sily.			
Škála A - ukazovatele	Škála B - Ukazovatele	Škála C - ukazovatele	Škála D - ukazovatele	Škála E - ukazovatele	Škála F - ukazovatele
Žiak/žiačka dokáže podľa zadania, <b>samostatne</b> , za <b>minimálny</b> čas, efektívne a v požadovanej kvalite zhotoviť <b>zložitejší</b> produkt;	Žiak, žiačka dokáže podľa zadania, <b>samostatne</b> , za <b>primeraný</b> čas, efektívne a v požadovanej kvalite zhotoviť <b>zložitejší</b> produkt;	Žiak/žiačka dokáže podľa zadania, <b>samostatne</b> , za <b>primeraný</b> čas, a v požadovanej kvalite zhotoviť <b>jednoduchší</b> produkt;	Žiak/žiačka dokáže podľa zadania, <b>s inštruktážou</b> za <b>primeraný</b> čas, a v požadovanej kvalite zhotoviť <b>jednoduchší</b> produkt;	Žiak/žiačka dokáže riešiť <b>s inštruktážou jednoduchšie</b> manuálne úlohy;	Žiak/žiačka dokáže <b>s inštruktážou</b> a <b>pomocou</b> riešiť jednoduchšie manuálne úlohy;
- <b>samostatne</b> používa celú škálu <b>zložitejšieho</b> náradia, v prípade potreby si vie náradie <b>prispôbiť</b> ;	- <b>samostatne</b> používa aj <b>zložitejšie</b> náradie, ktoré je určené pre danú prácu, <b>niekedy</b> si vie náradie prispôbiť alebo nahradiť;	- <b>samostatne</b> používa aj <b>zložitejšie</b> náradie, ktoré je určené pre danú prácu;	- <b>samostatne</b> používa <b>konkrétne</b> náradie, určené pre danú prácu;	- vie <b>samostatne</b> používať <b>jednoduché</b> náradie;	- vie používať <b>jednoduché</b> náradie podľa <b>inštruktáže</b> ;
- má <b>veľmi dobrú koordináciu</b> pohybov a zmyslov, <b>účelne</b> využíva fyzickú silu;	- má <b>dobrú koordináciu</b> pohybov a zmyslov, <b>primerane</b> využíva fyzickú silu;	- má <b>dobrú koordináciu</b> pohybov a zmyslov, <b>primerane</b> využíva fyzickú silu;	- má <b>primeranú koordináciu</b> pohybov a zvyčajne primerane využíva fyzickú silu;	- pri práci s nástrojom má <b>koordinované</b> pohyby, používa väčšiu (alebo menšiu) silu ako je potreba;	- pri činnosti sa snaží koordinovať svoje pohyby;
- pri zhotovení produktu dokáže <b>samostatne</b> zvoliť <b>vhodný materiál</b> a najvhodnejší <b>postup</b> prác, <b>vie navrhnúť</b> , vytvoriť alebo upraviť aj <b>zložitejšie</b> produkty/nástroje.	- pri zhotovení produktu dokáže <b>navrhnúť vhodný materiál</b> a <b>postup</b> prác, <b>navrhuje si vlastné jednoduchšie</b> predmety, vie opraviť a sfunkčniť menšie produkty/nástroje.	- pri zhotovení produktu dokáže <b>navrhnúť vhodný materiál</b> , pri <b>postupe prác využíva inštruktáž</b> , dokáže si predstaviť a <b>navrhnúť jednoduchý</b> vlastný postup alebo produkt.	- pri zhotovení produktu využíva <b>určený materiál</b> , pri práci postupuje <b>podľa inštruktáže</b> .	- pri zhotovení produktu využíva <b>určený materiál</b> , pri postupe prác <b>potrebuje pomoc</b> , hotový produkt potrebuje <b>dopracovať</b> .	- pri zhotovení konkrétneho produktu potrebuje <b>pomoc a podrobný návod</b> , hotový produkt potrebuje <b>dopracovať</b> .

12.	Technické myslenie				
POPIS:	Záujem o fungovanie strojov, prístrojov a zariadení. Schopnosť vytvoriť náčrty a schémy predmetov a prístrojov, používať a orientovať sa v technickej dokumentácii, skúmať a pochopiť funkcie zariadení a ich technické parametre.				
Škála A - ukazovatele	Škála B - ukazovatele	Škála C - ukazovatele	Škála D - ukazovatele	Škála E - ukazovatele	Škála F - ukazovatele
Žiak/žiačka pri riešení úloh uplatňuje <b>analyticko-logické myslenie, technickú predstavivosť a kritické, hodnotiace myslenie</b> na posúdenie vhodnosti aplikácie rôznych postupov;	Žiak/žiačka pri riešení úloh uplatňuje <b>analyticko-logické myslenie, technickú predstavivosť</b> ;	Žiak/žiačka pri riešení úloh používa <b>osvojené metódy a postupy, analytické a logické myslenie</b> ;	Žiak/žiačka pri riešení úloh <b>používa osvojené metódy a postupy, niekedy uplatňuje analytické a logické myslenie</b> ;	Žiak/žiačka pri riešení úloh používa <b>niektoré osvojené metódy</b> a postupy;	Žiak/žiačka pri riešení úloh <b>používa spravidla empirické poznatky</b> a postupy pokus-omyl;
- na základe <b>pozorovania</b> zariadenia dokáže pochopiť jeho funkciu <b>ako celku</b> ;	- na základe vlastných <b>poznatkov</b> chápe funkciu zariadenia <b>ako celku</b> ;	- na základe <b>dostupných faktov</b> vie identifikovať zariadenie a jeho <b>funkciu</b> a technické parametre	- na základe <b>poznatkov a pozorovania</b> si vie vytvoriť <b>predstavu</b> o <b>funkcii</b> zariadenia;	- na základe nadobudnutých <b>poznatkov</b> chápe <b>funkciu</b> zariadenia;	- funkciu zariadenia, jeho štruktúru dokáže chápať po <b>opakovanom oboznámení</b> <b>sa s identickými zariadeniami</b> ;
- dokáže <b>správne čítať</b> technickú dokumentáciu, zručne ju využívať pri práci, <b>vie postrehnúť</b> prípadné chyby a nedostatky a upozorniť na ne;	- dokáže <b>správne čítať</b> technickú dokumentáciu;	- dokáže <b>správne čítať základnú</b> technickú dokumentáciu;	- dokáže <b>správne čítať jednoduchú</b> technickú dokumentáciu;	- dokáže identifikovať <b>hlavné prvky</b> technickej dokumentácie;	- dokáže <b>s pomocou</b> identifikovať <b>hlavné prvky</b> technickej dokumentácie;
- vie si vytvoriť <b>prehľadný náčrt/nákres zložitejšieho</b> prístroja/zariadenia.	- vie si vytvoriť <b>náčrt/nákres zložitejšieho</b> prístroja/zariadenia.	- vie si vytvoriť <b>náčrt/nákres jednoduchšieho</b> prístroja/zariadenia.	- <b>niekedy</b> si vie vytvoriť <b>náčrt/nákres jednoduchšieho</b> prístroja/zariadenia.	- vie si s čiastočnou pomocou vytvoriť <b>náčrt/nákres jednoduchšieho</b> prístroja/zariadenia.	- len <b>s pomocou</b> vie vytvoriť <b>náčrt/nákres jednoduchšieho</b> prístroja/zariadenia.

13.		Priestorová predstavivosť			
POPIS:		Schopnosť pracovať s priestorovými zobrazeniami, dokázať s nimi uvedomene narábať, vytvárať adekvátne obrazy priestorových útvarov, v predstavách s nimi operovať (v mysli narábať s priestorovými predmetmi a obrazcami, porovnávať ich, rotovať ich, dotvárať a pod.)			
ŠKÁLA A - UKAZOVATELE	Škála B - ukazovatele	Škála C - ukazovatele	Škála D - ukazovatele	Škála E - ukazovatele	Škála F - ukazovatele
<b>ŽIAK/ŽIAČKA MÁ SCHOPNOSŤ PRACOVAŤ PRIESTOROVÝMI ZOBRAZENIAMÍ A PREDMETMI, VEĽKOSŤOU, ŠTRUKTÚROU A VZÁJOMNOU POLOHOU V PRIESTORE, PRESKUPOVAŤ A TVORIVO DOTVÁRAŤ;</b> - CHÁPE VZŤAHY MEDZI ÚTVARMÍ, PREDSTAVY VIE ZOBRAZIŤ DO SCHÉMY/NÁČRTU;	Žiak/žiačka má schopnosť v mysli manipulovať s priestorovými zobrazeniami a predmetmi <b>aj v inej ako vo vnímanej polohe</b> - je schopný/á natáčať si a dotvárať geometrické útvary <b>v priestore</b> ;	Žiak/žiačka má schopnosť vnímať a rozpoznávať geometrické a priestorové útvary, ich veľkosť, štruktúru a polohu <b>v priestore a v mysli ich kombinovať a identifikovať/dopĺňať chýbajúce časti</b> , - je schopný/á <b>predstaviť</b> si útvary, vzťahy medzi nimi na <b>základe jednoduchých modelov</b> ;	Žiak/žiačka má schopnosť vytvárať si <b>predstavy o základných rovinných aj priestorových útvaroch</b> a v mysli ich preskupovať, rozoznáva <b>základné trojrozmerné geometrické útvary</b> ako kocka, kváder, guľa a hranol;	Žiak/žiačka má schopnosť rozoznávať <b>základné trojrozmerné geometrické útvary</b> , vytvárať si o nich predstavy a v mysli ich porovnávať;	Žiak/žiačka má schopnosť vnímať a rozlišovať útvary <b>v jednoduchom rovinnom zobrazení</b> ;
- DOKÁŽE VIZUALIZOVAŤ ÚTVARY V RÔZNYCH POLOHÁCH PODĽA SLOVNÉHO POPISU;	- dokáže vizualizovať útvary <b>aj v inej polohe</b> ako je vnímaná poloha;	- dokáže vizualizovať útvary <b>vo vnímanej polohe</b> ;	- dokáže dať <b>do súvisu</b> trojrozmerný útvar s nákresom, dokáže vizualizovať rovinné útvary podľa mierky;	- dokáže <b>vizualizovať rovinné útvary podľa predlohy</b> ;	- s pomocou dokáže rozpoznať a znázorniť útvary <b>v jednoduchom rovinnom zobrazení</b> ;
- VIE MODELOVAŤ Z ROVINNÉHO OBRAZU PRIESTOROVÝ ÚTVAR.	- vie modelovať útvary <b>podľa nákresu</b> .	- vie modelovať jednoduché útvary <b>podľa predlohy</b> vizuálnej.	- vie si predstaviť vzťahy medzi útvarmi v rovine a modelovať ich <b>v rovinnom zobrazení</b> .	- vie modelovať útvary <b>v rovinnom zobrazení podľa predlohy</b> .	- má schopnosť <b>vidieť</b> v daných predmetoch hľadaný útvar.

14.		Jemná motorika, presnosť			
POPIS:		Schopnosť precíznej manipulácie s drobnými predmetmi a nástrojmi, spojená s dobrou zrakovou ostrosťou a koordináciou ruka - oko.			
Škála A - ukazovatele	Škála B - ukazovatele	Škála C - ukazovatele	Škála D - ukazovatele	Škála E - ukazovatele	Škála F - ukazovatele
Žiak/žiačka má <b>veľmi dobrú koordináciu</b> zraku a rúk, pri jemných prácach pracuje <b>uvoľnenou rukou, plynulo a smelo</b> , má schopnosť koncentrovať sa na jemné úkony dlhšiu dobu;	Žiak/žiačka má <b>koordináciu</b> zraku a rúk, pri jemných prácach pracuje <b>uvoľnenou rukou, plynulo a smelo</b> , drží správne materiál aj ručné náradie, má schopnosť koncentrovať sa na jemné úkony dlhšiu dobu;	Žiak/žiačka má <b>primeranú koordináciu</b> zraku a rúk, pri jemných prácach pracuje <b>uvoľnenou rukou</b> , drží správne materiál aj ručné náradie, dokáže sa sústrediť na jemné úkony;	Žiak/žiačka má <b>primeranú koordináciu</b> zraku a rúk, drží správne materiál aj ručné náradie;	Žiak/žiačka má <b>koordináciu zraku a rúk</b> , po názornom predvedení drží správne materiál aj ručné náradie;	Žiak má <b>koordináciu</b> zraku a rúk, po <b>opakovanom náviku</b> drží materiál aj ručné náradie správne;
- pri jemnej práci <b>používa vždy</b> primeranú fyzickú intenzitu, ktorá je v súlade s charakterom produktu;	- pri jemnej práci <b>používa</b> primeranú fyzickú intenzitu, ktorá je v súlade s charakterom produktu;	- pri jemnej práci <b>používa</b> primeranú fyzickú intenzitu, ktorá je väčšinou v súlade s charakterom produktu;	- pri jemnej práci si <b>dáva pozor</b> na použitie primeranej fyzickej intenzity, ktorá je v súlade s charakterom produktu;	- pri jemnej práci sa <b>snaží</b> používať primeranú fyzickú intenzitu, ktorá je v súlade s charakterom produktu;	- pri jemnej práci občas použije väčšiu (menšiu) intenzitu fyzickej sily, ktorá by bola v súlade s charakterom produktu;
- pri spracovaní produktov je presný/á a precízny/a, <b>všíma</b> si každý detail a iniciatívne <b>upozorní</b> na prípadné nedostatky;	- pri spracovaní produktov je <b>presný/á</b> a precízny/a, <b>všíma</b> si každý detail;	- pri spracovaní produktov je <b>presný/á</b> a precízny/a, <b>všíma</b> si <b>podstatné</b> detaily;	- vie spracovať produkty <b>bez</b> podstatných <b>nápadných nedostatkov</b> ;	- dokáže spracovať produkty <b>podľa základného zadania</b> s miernymi nepresnosťami;	- pri presnom a precíznom spracovaní produktov <b>potrebuje pomoc</b> ;
- pri práci je <b>vždy dôkladný/á</b> , trpezlivo dokončí prácu až do posledného detailu a vedie k tomu aj iných.	- pri práci je <b>dôkladný/á</b> , trpezlivo dokončí prácu až do posledného detailu.	- pri práci je <b>zväčša dôkladný/á</b> , trpezlivo dokončí prácu až do posledného detailu.	- pri práci <b>sa snaží byť dôkladný/á</b> , trpezlivo dokončí prácu.	- <b>snaží sa trpezlivo</b> dokončiť prácu.	- pre dôkladné dokončenie produktov potrebuje <b>opakované povzbudenie</b> .

15.	Praktické myslenie				
POPIS:	Schopnosť riešiť úlohy prakticky so zameraním na výsledok, úžitok, hospodárnosť a efektívnosť.				
Škála A - ukazovatele	Škála B - ukazovatele	Škála C - ukazovatele	Škála D - ukazovatele	Škála E - ukazovatele	Škála F - ukazovatele
Žiak/žiačka volí pri riešení úlohy postupy, ktoré zabezpečia kvalitné splnenie úlohy pri efektívnom vynaložení času, nákladov a námahy;	Žiak/žiačka rieši úlohy s dôrazom na výsledok, snaží sa o vyriešenie v čo najkratšom čase pri zachovaní kvality;	Žiak/žiačka rieši úlohy so zvažovaním jej cieľa, vynaloženého času a materiálu;	Žiak/žiačka rieši úlohy so zvažovaním jej cieľa a požadovaného výsledku;	Žiak/žiačka rieši úlohy s cieľom dosiahnuť nejaký (akýkoľvek) výsledok;	Žiak/žiačka rieši úlohy podľa vzoru, napodobovaním;
- je <b>vždy</b> racionálny/a, hospodárny/a, dbá na ekonomické využitie zdrojov, aj <b>prírodných</b> ;	- je racionálny/a, hospodárny/a, dbá na ekonomické využitie zdrojov;	- je racionálny/a, hospodárny/a, dbá na ekonomické využitie <b>niektorých</b> zdrojov;	- <b>zväčša</b> je racionálny/a a hospodárny/a;	- <b>niekedy</b> je racionálny/a a hospodárny/a;	- <b>niekedy</b> je racionálny/a;
- je <b>vždy</b> zameraný na <b>úžitok</b> , ktorý slúži nejakému účelu;	- je zameraný na <b>úžitok</b> ktorý slúži nejakému účelu;	- <b>väčšinou</b> je zameraný na úžitok;	- <b>uvedomuje</b> si úžitok;	- <b>niekedy</b> je zameraný/á na úžitok;	- preferuje iné faktory pred úžitkom;
- <b>vždy</b> si vyberá úlohy, ktoré sú spojené s <b>konkrétnou činnosťou</b> a sledujú <b>konkrétny cieľ</b> ;	- uprednostňuje úlohy, ktoré sú spojené s <b>konkrétnou činnosťou</b> a sledujú <b>konkrétny cieľ</b> ;	- vyberá si úlohy, ktoré sú spojené s <b>konkrétnou činnosťou</b> ;	- <b>zväčša</b> si vyberá úlohy, ktoré sú spojené s <b>konkrétnou činnosťou</b> ;	- <b>niekedy</b> si vyberá úlohy, ktoré sú spojené s <b>konkrétnou činnosťou</b> ;	- preferuje iné činnosti ako konkrétne;
- pri riešení úloh <b>postupuje vždy logicky a prakticky</b> , dokáže zefektívniť pracovné postupy.	- pri riešení úloh <b>postupuje logicky a prakticky</b> .	- pri riešení úloh <b>postupuje zväčša logicky a prakticky</b> .	- pri riešení úloh <b>postupuje niekedy logicky a prakticky</b> .	- postupuje logicky, <b>niekedy</b> využije <b>podobnosti</b> .	- preferuje iné postupy.